



Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030

visie op de toekomst van de 'historische' binnenstad

Gemeente Goes
7 december 2021

RDH

URBAN



december 2021

tekst en redactie: ambtelijke projectgroep ism RDH urban

afbeeldingen: afdeling OenE

fotografie: afdeling OenE tenzij anders vermeld

Gemeente Goes

www.goes.nl



Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030





Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030

Een visie op de toekomst van de historische binnenstad
van Goes

7 december 2021

Inhoud

Samenvatting	7	5. Organisatie	46
		Projectorganisatie	46
1. Inleiding	11	Communicatie	47
2. Goes, de Stad	15	6. Financiën en planning	48
3. Kwaliteitsagenda binnenstad 2030	21	7. Tot slot	49
4. Kwaliteitsagenda binnenstad 2030: zes projecten	25	Geraadpleegde literatuur en onderzoeken	51
Project 1: Een toegankelijke en bereikbare historische binnenstad	25		
Project 2: Een toegankelijke en waard te bezoeken monumentale historische binnenstad	29		
Project 3: Een groene historische binnenstad	33		
Project 4: Stimuleren wonen in en rond de historische binnenstad	36		
Project 5: Winkels en horeca in de historische binnenstad	38		
Project 6: Cultuur en evenementen in de historische binnenstad	42		

Samenvatting

De binnenstad van Goes heeft al sinds jaar en dag een belangrijke functie voor de regio.

Mede dankzij een haven aan de Oosterschelde en een weekmarkt heeft Goes zich door de eeuwen heen ontwikkeld tot dé centrumstad van de steeds welvarender wordende regio de Bevelanden. De naoorlogse ontwikkeling van de Zeeuwse verkeersinfrastructuur heeft ertoe bijgedragen dat Goes steeds centraler in de provincie is komen te liggen. Haar oorspronkelijk op de Bevelanden gerichte positie als markt- en winkelstad heeft zich hierdoor verder verbreed.

In het begin van de eenentwintigste eeuw heeft het Masterplan Binnenstad richting gegeven aan aanpassingen in de binnenstad. Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen als voortschrijdende digitalisering en online winkelen, vergrijzing, een veranderende bevolkingssamenstelling, de gevolgen van de klimaatcrisis en noodzakelijke verduurzaming vragen opnieuw om aanpassingen en een aangepaste visie op de toekomst van de binnenstad.

Deze visie is verwoord in de Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030, met daarbij een actieplan om de (historische) binnenstad gereed te maken voor de toekomst.

Zes projecten moeten de agenda de komende jaren tot realiteit maken:

Project 1: Een toegankelijke en bereikbare historische binnenstad

In dit project creëren we ruimte in de historische binnenstad door deze (verder) af te sluiten voor bezoekers met de auto en het bezoekersparkeren zoveel mogelijk te verplaatsen naar de centrumschil. We zoeken daarom naar locaties voor compenserende (en extra) parkeerplaatsen in de centrumschil.

We verbeteren de bereikbaarheid met de (elektrische) fiets en onderzoeken de mogelijkheden van een andere invulling van mobiliteit (slimme mobiliteit). In dit project besteden we ook aandacht aan de ruimtelijke inrichting van een aantal belangrijke entrees van de binnenstad, de (voetgangers)bewegwijzering en bekijken we waar extra openbare toiletten ingericht kunnen worden.

Project 2: Een toegankelijke en waard te bezoeken monumentale historische binnenstad

Dit project richt zich op het vertellen van het 'verhaal van Goes' mede aan de hand van de monumenten van de stad. We werken drie erfgoedlijnen uit: 'Poort naar de wereld', 'Heren en kerken', 'Zilt en zoet'. In samenwerking met in de stad gevestigde onderwijsinstellingen en culturele instellingen worden projecten opgezet om de geschiedenis in beeld te brengen.

Project 3: Een groene historische binnenstad

Het 'vergroenen' van de historische binnenstad is een belangrijke opgave, zowel voor het verblijfsklimaat en het functioneren van de binnenstad als om klimaatveranderingseffecten af te remmen.

In dit project pakken we de openbare ruimte aan. Het gaat om herinrichting en aanpassingen van het Stadshavengebied, de Oostwal, de Koepoort, de Singelstraat, het Damplein, de Beestenmarkt en het Molenplein. Ook op andere plekken in de binnenstad zullen mogelijk kleine aanpassingen plaatsvinden. Particulier initiatief om te vergroenen wordt gestimuleerd. Onderzocht wordt op welke manier groenopleidingen een rol kunnen spelen bij het vergroenen. Tevens bekijken we de mogelijkheden van energiebesparing en energieopwekking in de binnenstad.

Project 4: Stimuleren wonen in en rond de historische binnenstad

Wonen is voor de kwaliteit van een 'levende' historische binnenstad van groot belang. We willen de groeiende vraag naar wonen in en nabij de historische binnenstad zoveel mogelijk honoreren. Het blijven stimuleren van het gebruik en realisatie van woningen boven winkels is hierbij een eerste stap. Waar de ruimtelijke situatie dit toestaat kunnen daarnaast in sommige aanloopstraten gelegen vrijkomende winkelpanden worden omgezet naar woningen. Het combineren van wonen met andere functies vraagt in de binnenstad om zorgvuldige afstemming. Het evenwicht tussen leefbaarheid en levendigheid (evenementen) dient permanent te worden gemonitord. In dit licht wordt in de toekomst onderzocht of - om de leefbaarheid van binnenstad te bewaken - specifiek beleid ten aanzien van hostels, bed & breakfasts en Airbnb nodig en mogelijk is. Door de compacte omvang van de historische binnenstad is het toevoegen van extra woningen een complexe zaak. Goes heeft wel diverse mogelijkheden om extra wonen in de omliggende centrumschil mogelijk te maken. In dit project wordt - in relatie met de omgevingsvisie - een woonprogramma geformuleerd voor de centrumschil en de binnenstad.

Project 5: Winkels en horeca in de historische binnenstad

De Kwaliteitsagenda wil aan de wens van (culturele) ondernemers om vaker de openbare ruimte te mogen gebruiken tegemoetkomen. Daarbij kijken we bijvoorbeeld naar het permanent mogelijk maken van (vergroete) terrassen bij horecabedrijven en - in overleg met de culturele instellingen en de evenementensector - in hoeverre aanpassingen het gebruiksgemak van de openbare ruimte voor deze partijen kan ondersteunen. De detailhandelsvisie zal in 2022 worden geactualiseerd. Dit zal worden gebruikt voor het bepalen van de definitieve contouren van het verkleinde winkelgebied en de keuze van instrumenten

om deze verkleining tot stand te brengen.

De komende jaren zal het gemeentelijke beleid zich richten op het zoveel mogelijk in het kernwinkelgebied (Lange Vorststraat-Lange Kerkstraat) laten vestigen van (nieuwe) winkels. In de straten buiten het kernwinkelgebied wordt in het nieuwe bestemmingsplan de mogelijkheden voor de invulling van de begane grond verruimd.

Om de concentratie in een kleiner winkelgebied te stimuleren zetten we een 'pop-up' programma op, dat tijdelijk gebruik van leegstaande winkels door andere gebruikers stimuleert. Daarnaast zetten we in dit project een start-up programma op om potentiële nieuwe ondernemers te helpen.

Project 6: Cultuur en evenementen in de historische binnenstad

In dit project wordt ingezet op het versterken van de culturele en eventensector en het vergroten van de zichtbaarheid van haar activiteiten. Hierbij kijken we naar de inzet van een zogenaamde cultuurverdubbelaar en naar de mogelijkheden in de openbare ruimte. Naast de bestaande pleinen in de binnenstad is er ook de behoefte aan ruimte voor de wat grootschaligere buitenevenementen. Dit wordt in het kader van het opstellen van de omgevingsvisie en visie Spoorzone Zuid verder bekeken. Hierbij wordt ook bekeken of in de centrumschil ruimte te vinden is voor ateliers en broedplaatsen voor (startende) kunstenaars. Verder richten we ons op de samenwerking tussen alle culturele instellingen en evenementorganisaties stimuleren om gezamenlijk tot een 'vierseizoenen' programmering te komen.

In dit project onderzoeken de gemeente en de eigenaar en exploitant van de Grote of Maria Magdalenakerk samen hoe inhoud kan worden gegeven aan het idee de kerk opnieuw een centrale positie in de Goese gemeenschap te laten innemen.

De operationele uitwerking van deze projecten staat in bijgevoegd projectprogramma.

Uit analyse van de historische ontwikkeling van de Goese binnenstad in de Bevelanden, die ten grondslag ligt aan de Kwaliteitsagenda, is geconcludeerd dat de centrumfunctie van Goes niet alleen zijn plek vindt in de historische binnenstad. Veel ruimtevragende (regionale) functies zoals onderwijs, zorg, publieke en zakelijke dienstverlening hebben een plaats in de schil rond de historische binnenstad. Hiermee profiteren ze zowel van de aantrekkelijkheid van de historische binnenstad als van de goede bereikbaarheid van de centrumschil, onder andere door de aanwezigheid van een intercity treinstation. Gelet op het grote aantal regionale centrumfuncties in deze schil is het belangrijk na te denken wat de toekomstige grens van het centrum van Goes is, of moet worden. Dit vraagstuk wordt opgepakt bij het opstellen van een integrale Omgevingsvisie voor de gehele gemeente. Voor nu concentreert deze Kwaliteitsagenda zich op het gebied gelegen binnen de stadsvesten: de historische binnenstad.



1. Inleiding

Wie door de binnenstad van Goes loopt, ziet dat er de laatste jaren het nodige is veranderd. Het winkelgebied en de pleinen hebben een mooie, nieuwe verharding. Aan de Westwal is een parkeergarage gerealiseerd, ruimtelijk ingepast met appartementen en winkelruimten. Het Bleekveld, in het verleden een rommelig stukje ‘achterkant’ van de binnenstad, is veranderd in een aantrekkelijk plein. De pleinwanden worden gevormd door een nieuwe schouwburg, moderne appartementen en luxe hotellofts. Oudere bebouwing is opgeknapt en voormalige winkelruimtes zijn opnieuw ingevuld met bedrijfses. De ernaast gelegen openbare bibliotheek en het restaurant met een aantrekkelijk terras dragen bij aan een levendig gebruik van het plein. Even verderop in de stad zijn rond de oude haven enkele terrassen verschenen. In de nabijheid van de twee ‘Maria Magdalena kerken’ zijn de resten van het voormalige ‘Slot Oostende’ onderdeel geworden van een smaakvol horeca-complex waarin onder andere een stadsbrouwerij is gevestigd. Het nabijgelegen Manhuisgebouw is omgebouwd tot een luxe boetiekhotel en bij het naastgelegen museum is een toeristisch informatiepunt ingericht. Op verschillende plaatsen in de oude stad zijn nieuwe appartementen gerealiseerd en getuigen steigers van restauraties of verbeteringen aan panden.

Door de gemeente Goes is afgelopen twintig jaar meer dan 35 miljoen euro in haar binnenstad geïnvesteerd. Deze investeringen – merendeels in de openbare ruimte en in publieke voorzieningen – zijn mede de aanjager geweest voor een veelvoud aan private investeringen. Naast ‘harde’ investeringen in infrastructuur en gebouwen heeft de gemeente haar betrokkenheid bij het dagelijks functioneren van de binnenstad geïntensiveerd. Permanent overleg tussen gemeente, culturele instellingen, ondernemers in de detailhandel en horeca, ambulante

handel, politie, bewonersorganisatie centrum, makelaars en Goes Marketing heeft een positief effect op de beleving van het centrum en de activiteiten in en rond de binnenstad. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld ‘Goes Modestad’, ‘Kinderstad’ en ‘Vriendinnendag’. Een belangrijke aanjager voor deze gecoördineerde aanpak is het Masterplan Binnenstad Goes (2000) geweest. Dit plan heeft ruim twintig jaar geleden de contouren van een gewenste binnenstadontwikkeling vastgelegd en de voor realisatie belangrijke belanghebbenden samengebracht.

Met al haar functies en activiteiten is de Goese binnenstad een interessante spiegel van de samenleving. Straten, pleinen, openbare gebouwen, kerken en woningen getuigen samen met alle winkels, cafés, restaurants, kantoren en werkplaatsen van de culturele, economische en maatschappelijke ontwikkeling die de stad doormaakt. Door de eeuwen heen hebben sociale en economische veranderingen altijd hun stempel op de stad gedrukt. Mooie en lelijke gebouwen, pleinen en monumenten zijn levende getuigen hoe de binnenstad zich heeft ontwikkeld.

Mede door een gunstig economisch klimaat is de afgelopen twintig jaar voor de binnenstad een periode van grote dynamiek geweest. Ook de komende periode worden weer de nodige ontwikkelingen voorzien. Bedrijven en instellingen moeten hun activiteiten met een kleiner aanbod aan medewerkers uitvoeren. Werk- en productieprocessen worden daarom anders georganiseerd. Online winkelen is een breed geaccepteerd verschijnsel geworden. De Nederlandse samenleving vergrijst, en een deel van de bevolking heeft méér vrije tijd. Een groeiende belangstelling voor stadstoerisme en culturele evenementen maakt Goes aantrekkelijk voor deze nieuwe bezoekers. Goes groeit, want de effecten van de veranderende bevolkingssa-



de film is te zien op: <https://youtu.be/L8Fn0-zL7So>

menstelling zijn ook in Goes zichtbaar. Ouder wordende bewoners van de Bevelanden trekken naar de stad. Om redenen van efficiency concentreert de regionale zorg- en dienstverlening zich in de stad.

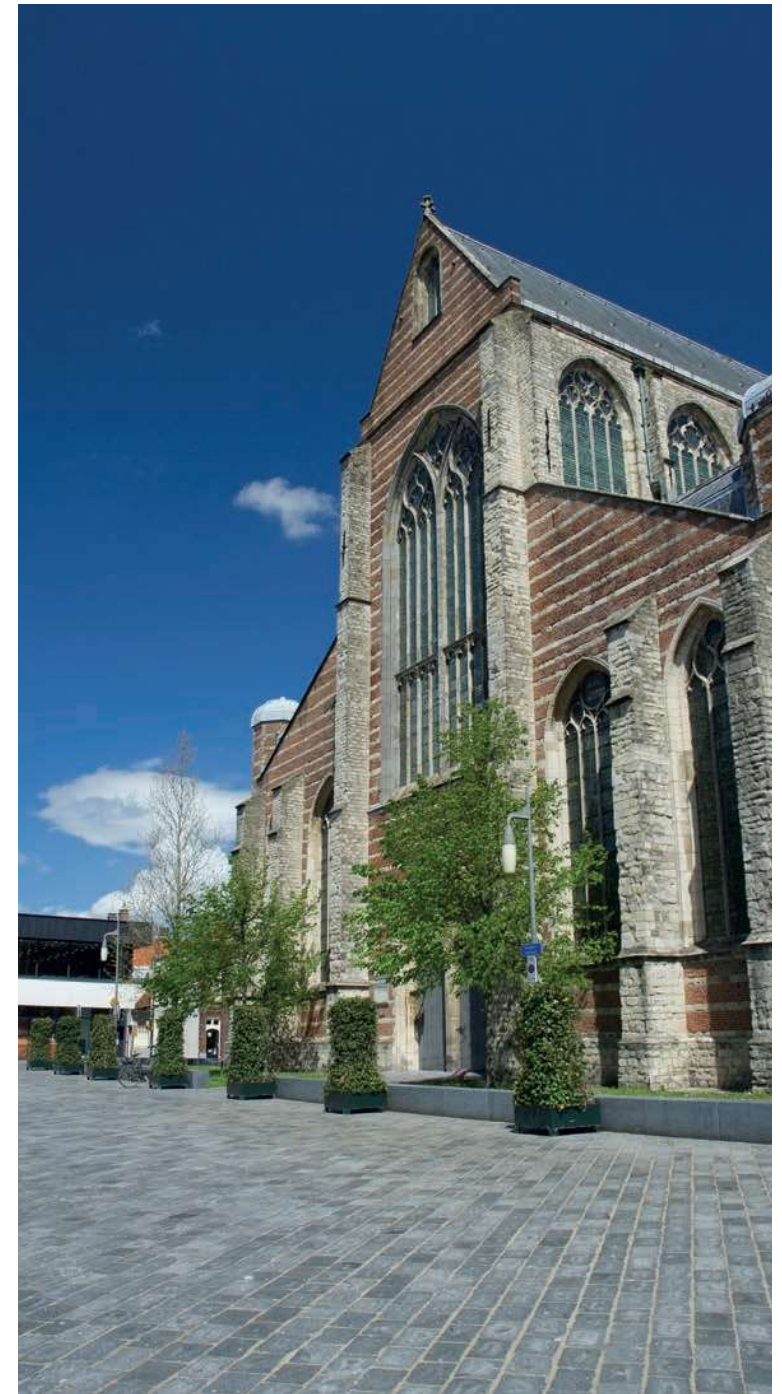
Voortschrijdende digitalisering van de maatschappij, vergrijzing, een meer multicultureel samengestelde bevolking, de gevolgen van de klimaatcrisis en een noodzakelijke verduurzaming van onze samenleving: ze vragen allen om aanpassingen die opnieuw een stempel op de binnenstad zullen drukken.



De binnenstad staat nooit stil. Je kunt haar ontwikkeling vergelijken met een nooit eindigende reis in de tijd. Om de juiste route voor de komende jaren te bepalen heeft het gemeentebestuur van Goes besloten om – samen met bij de binnenstad betrokken geïnteresseerden en belanghebbenden – de gewenste route opnieuw in beeld te brengen. Het resultaat van deze gezamenlijke inspanningen is vastgelegd in deze ‘Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030’.

De Kwaliteitsagenda is een visie om de (historische) binnenstad gereed te maken voor de toekomst. Het algemene kader van de Kwaliteitsagenda wordt in de hoofdstukken 2 en 3 beschreven. Zes projecten moeten de agenda de komende jaren tot realiteit maken. De uitgangspunten voor deze zes projecten zijn samengevat in hoofdstuk 4. Een apart projectplan geeft sturing aan deze projecten. Hoofdstuk 5 van de Kwaliteitsagenda gaat in op de organisatie. In hoofdstuk 6 is een overzicht van de projecten met een kostenraming en een tijdspad opgenomen.

Naast dit document zijn de initiatieven van de Kwaliteitsagenda ook toegelicht in een informatieve film. Deze vat de hoofdlijn van de Kwaliteitsagenda voor een breed publiek samen. De film is gebruikt tijdens een drietal in 2021 gehouden publieke stadsdebatten. De uitkomsten van deze debatten hebben, samen met de resultaten van het participatieplatform ‘Goes praat mee’ en vele interviews en gesprekken die zijn gehouden met direct betrokkenen, de inhoud van de ‘definitieve’ Kwaliteitsagenda bepaald. Definitief staat hier tussen aanhalingstekens, want de stad is nooit klaar...





stadshaven

2. Goes, de Stad

Net als veel andere steden kan de historische ontwikkeling van de stad Goes niet los worden gezien van haar omgeving. Sinds het begin is de ontwikkeling van de stad sterk gestuurd door haar ligging aan de Oosterschelde en de agrarische ontwikkeling van de Bevelanden. De mogelijkheden die deze samen boden -een haventje van waaruit regionale producten als wol en zout kon worden verscheept naar het buitenland, en een bloeiende meekrapindustrie- hebben de identiteit van Goes in belangrijke mate gevormd. Een voor de Bevelandse dorpen belangrijke weekmarkt is daarbij de basis van waaruit Goes zich door de eeuwen heen ontwikkelde tot dé centrumstad van de steeds welvarender wordende regio de Bevelanden. Waar in vroegere jaren een steeds productiever wordende landbouw een belangrijke factor voor de stedelijke economie vormde, is dat vandaag de dag gezondheidszorg en onderwijs. Samen met het gegeven dat het in de stad en haar omgeving fijn wonen is, zorgen deze functies ervoor dat in de Bevelanden gevestigde bedrijven goed opgeleid personeel kunnen blijven aantrekken. Dit is een steeds kritischer wordende factor in een land met een krimpende beroepsbevolking. De verscheidenheid aan zorg- en onderwijsinstellingen dragen dan ook in belangrijke mate bij aan het brede palet aan hoogwaardige (kennisintensieve) bedrijven op het gebied van productie en dienstverlening.

De na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde Zeeuwse verkeersinfrastructuur heeft ertoe bijgedragen dat Goes steeds centraler in de provincie is komen te liggen, en dit legt de stad geen windeieren. De oorspronkelijk op de Bevelanden gerichte positie als markt- en winkelstad heeft zich hierdoor verder verbreed en dit proces is nog steeds gaande. De bestaande en nieuwe bedrijven in Goes, maar ook de groeiende havenontwikkelingen langs de Westerschelde, bieden de stad de kans de komende decennia verder uit te groeien tot het economische hart van de provincie.

De verwachte ontwikkeling en betekenis van Goes als stad in Zeeland vraagt een hierbij passend stadscentrum. Zoals opgemerkt is de economie van Goes altijd nauw verbonden geweest met de ontwikkeling van de Bevelanden. De wekelijkse markt was eeuwenlang een belangrijke plaats voor ontmoeting, kennisuitwisseling en (cultureel) vermaak voor inwoners van de stad en de omliggende dorpen. De zich na de oorlog ontwikkelende landbouw en hiermee verbonden welvaart



strafgevangenis



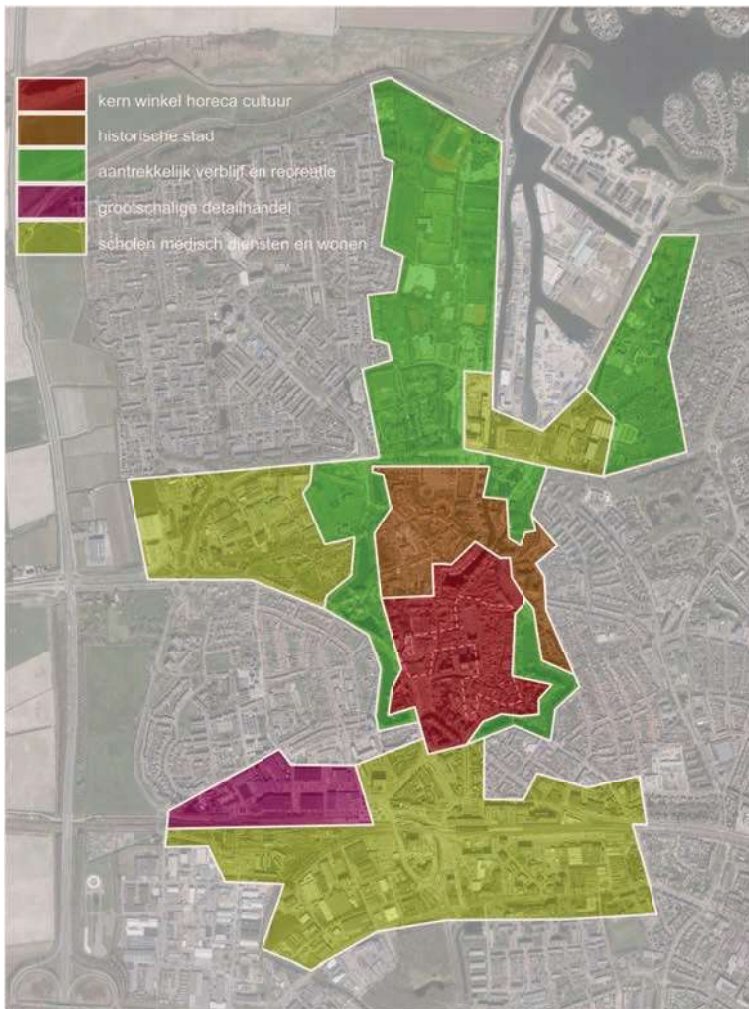
grote markt

heeft de betekenis van de wekelijkse markt in Goes jaar na jaar doen groeien. Vanaf de jaren '70 van de vorige eeuw, toen de naoorlogse welvaartsgroei vaart begon te maken, weerspiegelde dit zich in een groei van de 'reguliere' detailhandel in de binnenstad. Economische ontwikkeling bracht vervolgens naast meer geld ook meer vrije tijd binnen het bereik van een groeiende groep mensen: het draagvlak voor groei van horeca en culturele activiteiten. De aanwezigheid van de weekmarkt is dan ook een belangrijke reden dat Goes zich naast economisch ook tot cultureel centrum van de Bevelanden heeft kunnen ontwikkelen. Toen de naoorlogse groeiende automobiliteit en schaalvergroting veel ambachtelijke activiteiten uit de binnenstad begon te verdrijven werd dit dan ook niet als negatief ervaren: de vrijkomende ruimte werd in gebruik genomen door detailhandel, horeca en - in mindere mate - dienstverlening. Door haar positie als regionaal koopcentrum is een autobereikbare binnenstad hierbij lang heel belangrijk geweest. Een deel van de autoparkeerplaatsen voor bezoekers van het centrum van Goes bevindt zich dan ook tot de dag van vandaag nog in de historische binnenstad. Grotendeels betreft dit parkeren in de openbare ruimte.

De groei van Goes als centrumstad van de Bevelanden heeft niet alleen gevolgen voor de historische binnenstad gehad. Ongemerkt is het centrum van Goes haar oorspronkelijke grenzen – de (voormalige) stadsvesten – gaan overschrijden. Veel ruimtevragende functies (onderwijs, zorg, publieke en zakelijke dienstverlening) hebben een plaats gezocht en gevonden in de schil rond de historische binnenstad. Hiermee profiteren ze zowel van de aantrekkelijkheid van de historische binnenstad als van de goede bereikbaarheid van de centrumschil, onder andere door de aanwezigheid van een intercity treinstation. Gelet op het grote aantal regionale centrumfuncties in deze schil is het belangrijk na te denken wat de toekomstige grens van het centrum van Goes is, of moet worden. Dit vraagstuk wordt opgepakt bij het opstellen van een integrale Omgevingsvisie voor de gehele gemeente. Voor nu concentreert deze Kwaliteitsagenda zich op het gebied gelegen binnen de stadsvesten: de historische binnenstad.



marktdag

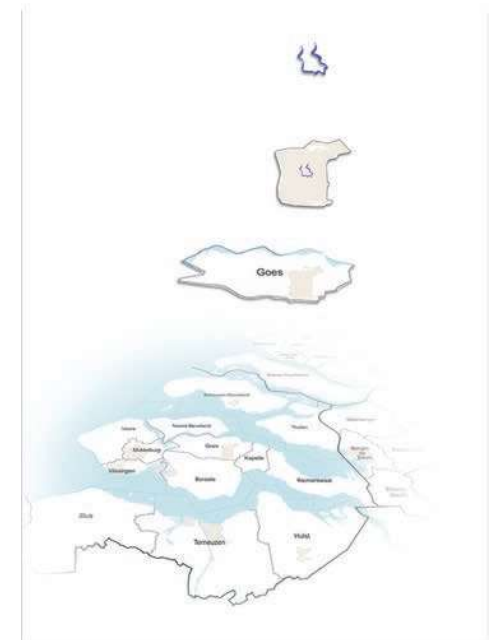


begrenzing centrumgebied in het kader visie en aangrenzende (functionele) centrumschil

Goes: centrum van de Bevelanden!

Afgelopen decennia is de betekenis van Goes als centrum van de Bevelanden verder gegroeid. Dit weerspiegelt zich in de concentratie van een groot aantal functies zoals:

- Middelbaar en bijzonder onderwijs, hoger (beroeps) onderwijs;
- Zorg (ADRZ, Emergis, GGD, Zorg- en Verpleegcentra, Hospice, Crematorium, etc.);
- Zakelijke dienstverlening voor de Bevelanden (advocaten, notarissen, banken, verzekeringsmaatschappijen, accountants etc.);
- Hoogwaardige bedrijven/werkgelegenheid;
- Wonen voor ouderen en bijzondere doelgroepen;
- Beurzen, symposia, culturele functies;
- Bestuurscentrum voor de Bevelanden 'nieuwe stijl';
- 'Stedelijke' vrijetijdsbesteding;
- Regiofunctie sport en bewegen
- Horeca
- Detailhandel
- ...



centrum van de Bevelanden



Het komende decennium wil **Goes** haar betekenis als centrumstad van de **Bevelanden** verder verstevigen. Versterking van haar positie als **Zeeuwse centrumstad** op het gebied van onderwijs en (kennis over) zorgdiensten is hiervoor belangrijk. Een Centrumstad die een belangrijke bijdrage levert aan een **vitale samenleving**. Een stad die haar inwoners stimuleert om met elkaar in contact te komen en een netwerk op te bouwen. En waarin we dagelijks **bewegen** stimuleren waarbij de omgeving hen uitnodigt de fiets of de benenwagen te pakken.

Gelet op haar relatie met de Bevelanden en het agrarische verleden van de stad, ligt het tevens voor de hand aantrekkelijk te zijn voor bedrijven die kennis en ervaring hebben met de productie van **duurzaam voedsel**. Haar historische relatie met de Oosterschelde wil **Goes** gebruiken om extra betekenis te geven aan haar toeristische profiel: **een waard te bezoeken** (historische) stad verbonden met het Nationaal park Oosterschelde. Een goed toegankelijke, groene binnenstad met een aantrekkelijke mix aan cultuur, winkels en horeca maakt **Goes** ook in de toekomst waard om in te wonen of te bezoeken.



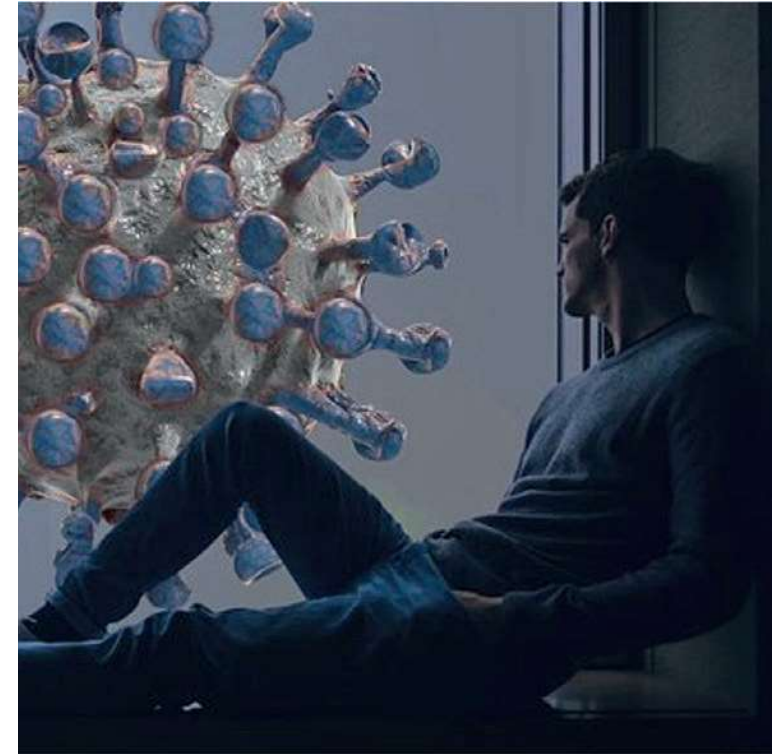
stad als ontmoetingsplek



3. Kwaliteitsagenda binnenstad 2030

De manier waarop de historische binnenstad is ingericht en wordt gebruikt reflecteert de economische, sociale en maatschappelijke ontwikkelingen. Nieuwe ontwikkelingen vragen dan ook permanent om aanpassingen. Een heel actuele aanpassing betreft het veranderende klimaat, dat om een andere inrichting en gebruik van het stedelijk gebied vraagt. Klimaatverandering en verduurzaming van de samenleving worden vaak in één adem genoemd als belangrijke opgaven waar we de komende jaren voor staan. Voor de historische binnenstad betekent dit niet alleen aanpassingen in de inrichting van de openbare buitenruimte, maar ook met andere ogen kijken naar bijvoorbeeld energiegebruik of mobiliteit, of voor welke functies we de binnenstad primair willen reserveren. Een breed spectrum aan vragen dringt zich op. Aan welke soort mobiliteit geven we in de toekomst prioriteit? Welke type bezoekers en toeristen willen we in de toekomst ontvangen? Voor welke bewoners is de historische binnenstad ook op langere termijn een geschikte woonomgeving? Welke rol speelt cultuur om verschillende mensen en wensen met elkaar te blijven verbinden?

De in 2020 uitgebroken Covid-19 pandemie fungeert hierbij voor een aantal ontwikkelingen als katalysator. Direct in het oog springend is de versnelde ontwikkeling van het 'internet winkelen'. Online koopkanalen hebben inmiddels een belangrijke en blijvende betekenis in het koopgedrag van de consument. Het leidt niet alleen tot minder fysieke winkels in de historische binnenstad, maar ook tot een veranderde rol van de winkel. Veel bedrijven combineren een 'webshop' met een fysieke winkel, waarbij de laatste naast showroom vooral ook als advies- / servicecentrum functioneert. De aankooptransactie verloopt daarbij steeds vaker online. Dit heeft bijvoorbeeld tot gevolg dat winkelmagazijnen niet altijd meer gekoppeld hoeven te zijn aan de winkel. Logistieke stromen (bevoorrading, thuisbezor-



de Covid-19 pandemie fungeert als katalysator

ging) zullen hierdoor veranderen. Het bezoek aan een fysieke winkel wordt - nog meer dan in het verleden - een vorm van vrijetijdsbesteding. De betekenis van de beleving van de winkel én het omliggende winkelgebied wordt hierdoor groter. De historische binnenstad wordt nog meer 'leisure centrum': een gebied waar het prettig en veilig verblijven is, met een grote keuzemogelijkheid om onze vrije tijd op zinvolle en/of ontspannen manier in te vullen. Versnelde ontwikkeling van 'internet winkelen' speelt een belangrijke rol voor de toekomst van binnensteden, maar is niet de enige belangrijke door Covid-19 beïnvloede ontwikkeling. Het gedwongen thuiswerken heeft velen opnieuw bewust gemaakt dat goede huisvesting en

De belangrijkste functies van de historische binnenstad van Goes:

1. Stedelijk wonen
2. Winkelen en horeca
3. Cultuur en educatie
4. Dagrecreatie en verblijven
5. Startups, kleinschalige kantoren, werkplaatsen en (praktijk)educatie



gezonde levensstijl

een fijne leefomgeving cruciaal zijn in ons dagelijks leven. De pandemie heeft veel mensen doen besluiten meer ‘bewust’ te willen leven: gezonder, met méér aandacht voor persoonlijke ontmoetingen en méér oog voor de kwaliteit van het ons omringende milieu. Méér aandacht voor de belangrijke rol die cultuur speelt als bindmiddel in onze samenleving en in de kwaliteit van ons persoonlijk leven. Anderen hebben ontdekt dat het niet nodig is om voor een ontspannen vakantie de wereld over te vliegen, maar dat Nederland op verschillende manieren veel te bieden heeft. Hoewel veel van het ‘oude normaal’ na Corona weer terugkomt, zullen nieuwe trends andere accenten geven aan onze manier van leven. Goes wil - met haar beleid voor de historische binnenstad - proactief inspelen op de positieve aspecten die dit de bewoners en bezoekers van de stad kan bieden.

Belangrijk voor de toekomst van de historische binnenstad is de elektrificatie van onze mobiliteit. Vanzelfsprekend dient de stad gereed gemaakt te worden voor de elektrische auto, maar ook de groeiende rol van de elektrische fiets vraagt om bijzondere aanpassingen. Deze fiets heeft afgelopen jaren niet alleen aan betekenis gewonnen als recreatief vervoermiddel voor senioren, maar is voor een groeiend aantal mensen een steeds belangrijker vervoermiddel voor dagelijks (woon-/werk) verkeer aan het worden. Met behulp van een elektrische fiets (of

een ander klein elektrisch vervoermiddel) kan een groot deel van de bewoners van de Bevelanden het centrum van Goes binnen 30 minuten bereiken. Deze groeiende populariteit van de elektrische fiets vraagt niet alleen om verbeterde fietsvoorzieningen tussen Goes en de Bevelandse dorpen, maar ook om aanpassingen in de stad. Deze moet zijn ingericht om grotere stromen (snellere) fietsen comfortabel en veilig af te wikkelen en te parkeren.

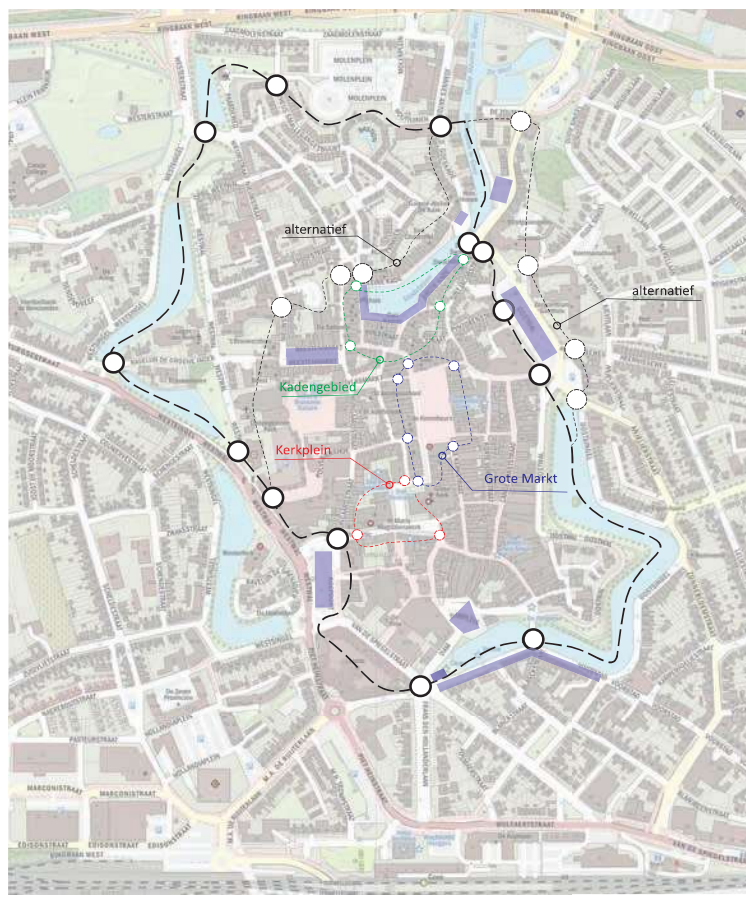
De Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030 beschrijft zes projecten die gezamenlijk inspelen op de belangrijkste voorziene ontwikkelingen in de historische binnenstad. De projecten zijn van een fundament voorzien door interviews met meer dan 40 direct betrokken belanghebbenden in de binnenstad: culturele instellingen, ondernemers in de detailhandel en de horeca, zorginstellingen, projectontwikkelaars, beleggers, et cetera. Deze gesprekken zijn gestart vóór de eerste Corona ‘lockdown’ in maart 2020 en zijn tot in juni 2021 voortgezet. Met meeste betrokkenen is meer dan éénmaal gesproken. Aangevuld met de uitkomsten van een drietal in september en oktober 2021 gehouden stadsdebatten en reacties van betrokkenen via ‘Goes praat mee’, heeft dit geleid tot een definitieve Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030.

De toekomst van het (historische) centrum:

Goes wil de diversiteit aan functies in de historisch binnenstad behouden en waar mogelijk versterken. Een monofunctioneel centrum of een centrum waar één functie duidelijk dominant is, is te beperkt om de identiteit en een aantrekkelijk gebruik van de historische binnenstad van een groeiende centrumstad te waarborgen. Afgelopen decennia is er een trend geweest waarbij de binnenstad van Goes zich steeds meer tot een koop- en uitgaanscentrum ontwikkelde. Meer recent is er een groeiende vraag naar wonen in en rond de historische binnenstad. De gemeente wil deze trend zoveel als mogelijk honoreren, omdat ze kan leiden tot een meer divers gebruik van het centrum. Ze houdt daarbij oog voor een gezonde balans. Wonen in of nabij de historische binnenstad is méér dan wonen boven winkels. Daarbij is wonen in de historische binnenstad niet alleen voorbehouden aan (alleenstaande) jongeren in kleine appartementen en/of senioren in luxere complexen. Om de binnenstad ook op langere termijn aantrekkelijk te houden is een diverse huishoudenssamenstelling en een mix van leeftijden- en inkomensgroepen belangrijk. Méér woningen in en rond de historische binnenstad vraagt echter om een aanpassing van de buitenruimte. Minder autoverkeer in de historische binnenstad (luchtkwaliteit, geluidsoverlast, veiligheid voor voetgangers en fietsers), méér speelgelegenheid voor kinderen en méér verblijfsgroen.

Een verhoogde kwaliteit van de buitenruimte is ook belangrijk voor bestaande en nieuwe culturele instellingen en de horeca, die hebben aangegeven dat in de toekomst 'buiten het nieuwe binnen' is. Meer dan voorheen zal ons publieke leven zich buiten afspelen: op terrassen, tijdens buitenevenementen (theater, markten en optredens) en in parken.

Ruimte voor deze nieuwe en gewijzigde functies wordt gevonden door een verwachte afname van het aantal m² detailhandel en het (verder) autovrij maken van de historische binnenstad voor autobezoekers. Begin 2022 start een onderzoek naar het

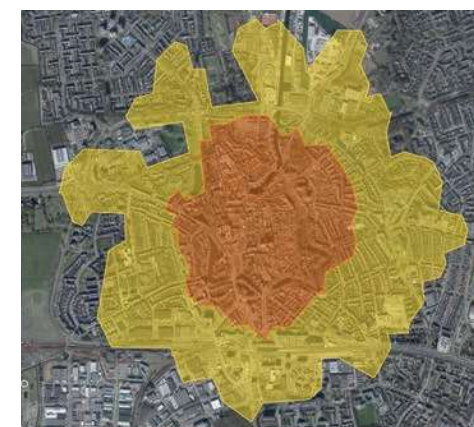


—○— onderzoekgebied autoluwe zone met toegangspoort: alleen bewoners en belanghebbenden

■ maaienveldparkeren: ter discussie

studiegebied af te sluiten binnenstad

verder autovrij maken (zie project 1). Bij het aanbrengen van een nieuwe balans tussen de verschillende gebruikers van de historische binnenstad hanteert de Kwaliteitsagenda de volgende prioriteitsvolgorde: voetganger, (elektrische) fiets, collectief vervoer, boot en auto. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt daarnaast meer dan in het verleden rekening gehouden met alle soorten gebruikers (bewoners en bezoekers, verschillende leeftijden, mensen met een fysieke beperking).



loopafstand 7-14 min. vanaf Grote Markt

4. Kwaliteitsagenda binnenstad 2030: zes projecten

In dit hoofdstuk beschrijven we een serie ideeën en acties om de historische binnenstad klaar voor de toekomst te maken. De voorstellen zijn thematisch geclusterd in zes projecten. De ideeën zijn in de tweede helft van 2021 ter reactie en discussie voorgelegd aan de bewoners, ondernemers en andere gebruikers van de historische binnenstad. Hun reacties zijn in de projecten verwerkt, zodat we verwachten met deze Kwaliteitsagenda een programma te bieden dat op een breed maatschappelijk draagvlak kan rekenen.

Project 1: Een toegankelijke en bereikbare historische binnenstad

Afsluiten historische binnenstad voor auto's

Om de historische binnenstad ook in de toekomst voor zoveel mogelijk mensen, functies en activiteiten toegankelijk te houden hebben we (meer) ruimte nodig. Deze ruimte vinden we vooral door de historische binnenstad (verder) af te sluiten voor bezoekers met de auto en het bezoekersparkeren zoveel mogelijk te verplaatsen naar de centrumschil. De hierdoor vrijkomende ruimte kan worden ingezet om de verblijfskwaliteit van de historische binnenstad te vergroten door meer ruimte te bieden aan de voetganger (zowel bewoner als bezoeker), meer groen te realiseren en de ontmoetingsrol te versterken. Ook kan de ruimte worden ingezet om culturele evenementen en het fietsparkeren te verbeteren. Zo kunnen delen van de Beestenmarkt, het Damplein, en wellicht Koepoort en Oostwal worden (her)ingericht ten behoeve van groen en fietsparkeren. Bewoners van de historische binnenstad moeten vanzelfsprekend hun huis met de auto kunnen blijven bereiken en op acceptabele afstand hun auto veilig kunnen parkeren. Ook bevoorradingsverkeer – waarvan we verwachten dat dit in de toekomst steeds vaker met schone elektrische auto's zal

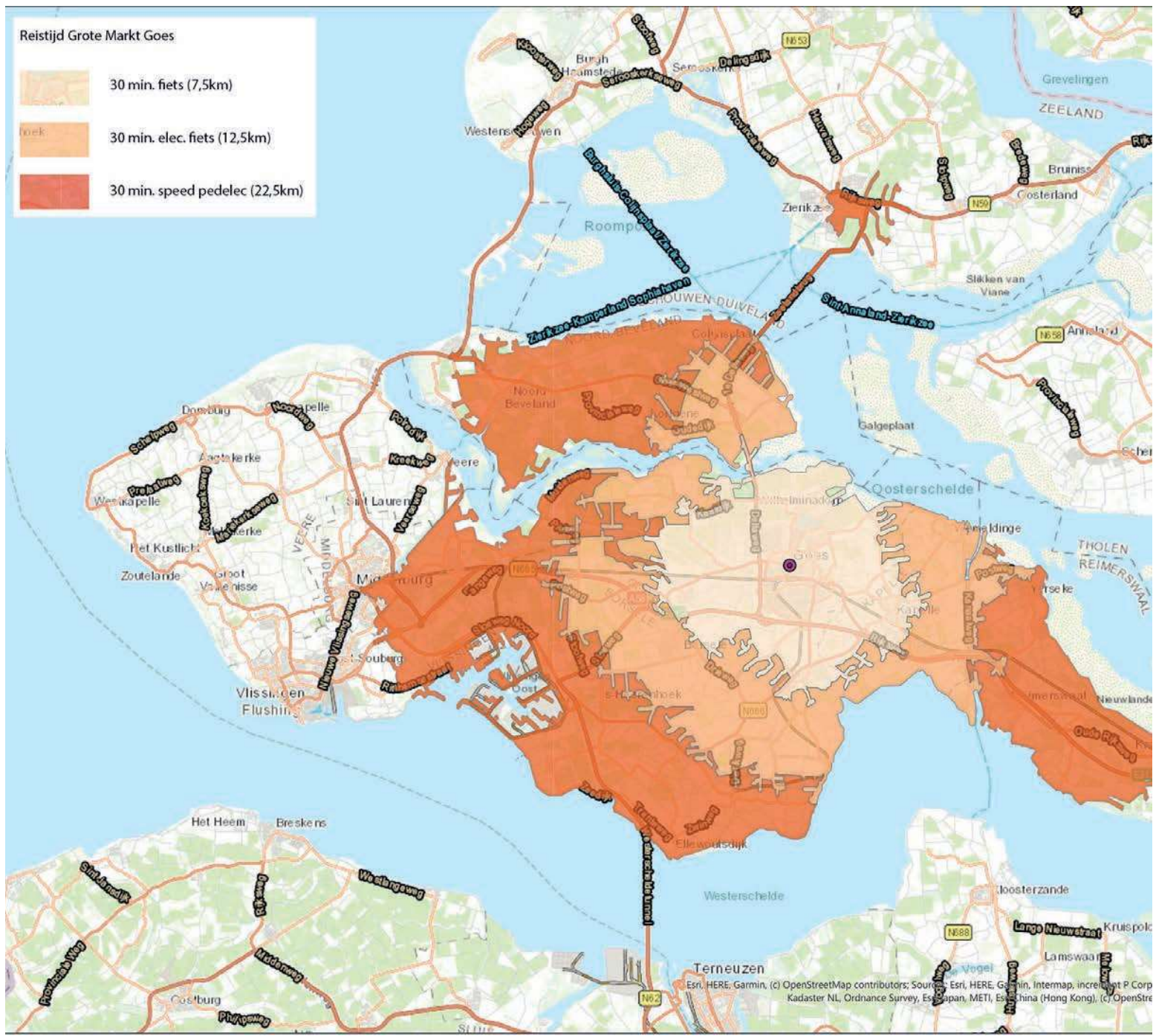
geschieden - en minder validen moeten met de auto tot in de binnenstad kunnen blijven komen.

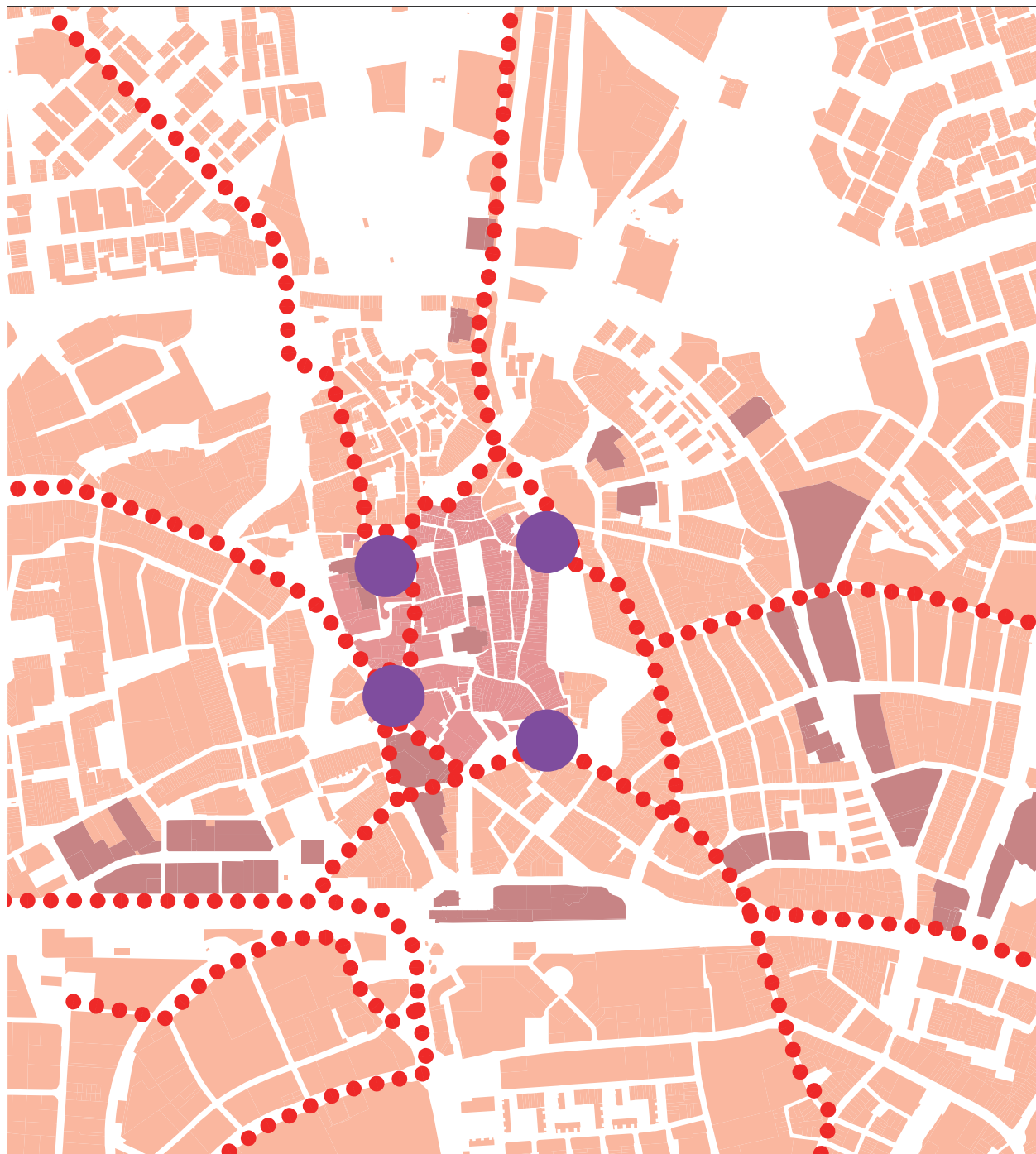
Onderzoek parkeermogelijkheden centrumschil

Om de aantrekkelijkheid van de binnenstad voor bezoekers van buiten de stad te waarborgen moet de omliggende centrumschil goed bereikbaar blijven voor (elektrische) auto's. Voldoende, goed aangegeven en vlot bereikbare autoparkeerplaatsen in de centrumschil en aantrekkelijke wandelroutes naar de historische binnenstad, zijn een voorwaarde om tot de verdere afsluiting van de historische binnenstad over te kunnen gaan. Extra aandacht zal worden geschonken aan de ruimtelijke inrichting van een aantal belangrijke entrees van de binnenstad: Frans den Hollanderlaan, Koepoort, Stadshaven en Oostwal. Naast onderzoek naar het (verder) afsluiten van de historische binnenstad voor autobezoekers dient te worden onderzocht hoeveel compenserende (en extra) parkeerplaatsen voor dit doel in de centrumschil gewenst zijn en welke locaties daarvoor geschikt zijn (te maken). Het autoparkeeronderzoek voor de centrumschil is onderdeel van een breder onderzoek naar de manier waarop een vergroot centrumgebied de stad Goes als centrumstad van de Bevelanden kan versterken. De relatie met aanrijroutes, het bieden van voorzieningen voor deelauto's, verbeterde bewegwijzering, parkeertariefbeleid en parkeerplaatsen voor touringcars dient in het onderzoek te worden meegenomen.

(Elektrische) fiets

Het belang van bereikbaarheid voor de (elektrische) fiets neemt verder toe. Met behulp van een elektrische fiets kan een groot deel van de Bevelanden het centrum van Goes binnen 30 minuten bereiken. De groeiende populariteit van de elektrische fiets vraagt niet alleen om verbeterde fietsvoorzieningen





potentiële locaties elektrische fietsparkeervoorziening

tussen Goes en de omliggende dorpen, maar ook om aanpassingen in de stad. De stad moet zowel zijn ingericht om comfortabel en veilig te kunnen fietsen en te kunnen stallen. De Oostwal, de Beestenmarkt, het gebied Singelstraat/Zusterstraat en het gebied Damplein/Stenen Brug liggen in het verlengde van logische fiets-aanrijroutes. Deze kunnen een rol spelen bij het bieden van voldoende hoogwaardige (elektrische) fietsparkeeraccommodatie, waarbij gedacht kan worden aan gebouwde voorzieningen alsook mogelijkheden in de openbare ruimte. Opties voor het opladen van accu's, stallingplaatsen voor leenfietsen, (camera)toezicht en de combinatie met een openbare toiletvoorziening maken voor ieder van de locaties onderdeel uit van de verkenning.

Slimme mobiliteit, deelmobiliteit

Een andere invulling van mobiliteit (slimme mobiliteit) is een belangrijke voorziening voor de toekomst, bijvoorbeeld door de inzet van deelfietsen en deelauto's. Mogelijk kan ook het inrichten van een mobiliteitshub een bijdrage leveren in het vergroten van de bereikbaarheid, naast 'kleinere' ingrepen zoals verbetering van de bewegwijzering.

Toiletvoorzieningen

In de binnenstad is in de Ostendestraat en in de parkeergarage een openbaar toilet gevestigd. Aan de oostzijde van de binnenstad ontbreekt deze voorziening. Met prioriteit dient onderzocht te worden of hier een extra openbaar toilet kan worden gerealiseerd. Bij het uitwerken van de Kwaliteitsagenda wordt daarnaast oog gehouden op welke andere plaatsen extra openbare toiletten ingericht kunnen worden. Hierbij wordt gedacht aan het leggen van combinaties met nieuwe parkeervoorzieningen voor auto's of fietsen in de centrumschil. Bij herinrichting van de openbare ruimten wordt rekening gehouden met toegankelijkheid voor alle gebruikers, waarbij aandacht is voor ouderen en mensen met een fysieke beperking.

De negen Zeeuwse erfgoedlijnen

1. Schorren, slikken en polders | Land van overkanten
2. Strijd tegen het water | Verdronken en herrezen
3. Poort naar de wereld | Ondernemen en ontdekken
4. Sterk Zeeland | Strijdtoneel in de delta
5. Heren en kerken | Macht en geloof
6. Zwarte schuren, stoere paarden | Leven en werken op het platteland
7. Zilt en zoet | Smaken van Zeeuwse bodem
8. Het Zeeuwse licht | De kust ontdekt
9. Nieuw Zeeland | Moderne bedrijvigheid in een veranderend landschap

ZEEUWSE ERFGOEDLIJNEN



historische kaart centrum Goes in relatie tot de erfgoedlijnen

Project 2: Een toegankelijke en waard te bezoeken monumentale historische binnenstad

De ontwikkeling van de stad Goes kan niet los worden gezien van haar omgeving en haar historie. Sinds haar eerste ontstaan is de ontwikkeling van de stad sterk gestuurd door haar ligging aan de Oosterschelde en de agrarische ontwikkeling van de Bevelanden. De mogelijkheden die deze boden - een haventje van waaruit regionale producten als wol en zout internationaal kon worden verscheept en een voor de Bevelandse dorpen belangrijke weekmarkt - hebben de identiteit van Goes in belangrijke mate gevormd. Het is de basis van waaruit Goes zich door de eeuwen heen ontwikkelde tot dé centrumstad van een steeds welvarender wordende regio de Bevelanden.

De ontstaansgeschiedenis van de stad is terug te zien in de vele monumenten in de binnenstad. Goes maakt tot op heden slechts beperkt gebruik van deze monumenten. Dit project richt zich op het vertellen van het 'verhaal van Goes' mede aan de hand van de monumenten van de stad.

Uitwerken erfgoedlijnen

Goes als havenstad aan de Oosterschelde, Goes als marktplaats van de Bevelanden en het verhaal van het slot Oostende en de twee Maria Magdalena kerken vertellen een interessant verhaal over de identiteit van de stad. 'Poort naar de wereld', 'Heren en kerken', 'Zilt en zoet': in de historische binnenstad van Goes komen drie van de negen Zeeuwse erfgoedlijnen in Goes samen. Deze drie erfgoedlijnen zullen voor de historische binnenstad op een eigentijdse manier worden uitgewerkt om te kunnen bijdragen aan een verdere versterking van de identiteit en beleving. Hierbij kan worden gedacht aan het aanlichten van monumenten, het verstrekken van analoge en digitale informatie over gebouwen en gebeurtenissen uit het verleden, het illustreren van de Goese geschiedenis door middel van murals en (culturele) evenementen, films en publicaties over karakteristieke personen in Goese geschiedenis.



slot oostende

Aanpassing buitenruimten

Belangrijke erfgoedlijnen komen ruimtelijk bij elkaar in het gebied Singelstraat en omgeving. De in dit gebied gelegen culturele instellingen en monumenten (o.a. Stadhuis, Museum, Grote Kerk) en ondernemers worden aangemoedigd tot verdere samenwerking. Aanpassingen in de openbare ruimte en herinrichting (Koepoort) bieden mogelijkheden voor buitenexposities en andere culturele evenementen. Het gebied kan zich verder ontwikkelen tot de 'culturele entree' van de binnenstad. Vergroening en het beter faciliteren van fietsparkeren in het gebied staat ook hoog op de prioriteitenlijst. Dit wordt verder opgepakt in project 1 (fietsparkeren) en project 3 (vergroenen).

Het gebied Grote Markt en Haven kan een belangrijke rol spelen in het vertolken van zowel de erfgoedlijn 'Poort naar de wereld' als 'Smaken van Zeeuwse Bodem'. Ook hier kunnen beperkte ruimtelijke aanpassingen de functionaliteit en het karakter van het gebied versterken. De inrichting en het beheer van de kades, esthetische aanpassingen van de op de kade en de Grote Markt gelegen terrassen, het mogelijk maken een aanlegplaats voor bezoekende sloepen vanuit het Goese Sas en Goese Meer zijn hiervan enkele voorbeelden. Dit wordt verder opgepakt in project 3 (vergroenen) en project 5 (terrassen).





grote markt



stadshaven 31

Educatie, voorlichting en promotie

Voor de verspreiding van het ‘verhaal van Goes’ wordt niet alleen gedacht aan toeristen en andere bezoekers aan de stad, maar in de eerste plaats ook aan de huidige (binnen)stadsbewoner. Goed geïnformeerde stadsbewoners zijn belangrijke dragers van lokale identiteit en de meest effectieve ambassadeurs van de stad. Samenwerking met in de stad gevestigde onderwijsinstellingen kan bijdragen aan het eigentijds verbeelden en verspreiden van het verhaal onder de jeugd. De in het stadsarchief opgeslagen schat aan informatie geeft Goese culturele instellingen zoals museum de Bevelanden, de openbare bibliotheek, theaters, muziekschool, kunstenaars en galeries de mogelijkheid om samen met onderwijsinstellingen projecten op te zetten die bijdragen aan kennis over en besef van de rijke historie van stad onder de jeugd. Het samen onderzoeken en in beeld brengen van de geschiedenis kan een eigentijdse inspiratie opleveren. Het is ook een manier om een leuke communicatiebrug te slaan tussen de culturele sector, de Goese jeugd, de stads- en regiobewoner, de ondernemer en de toerist.

Pop-up store

De Goese culturele instellingen krijgen in 2022 het aanbod om door middel van een ‘pop-up store’ in de historische binnenstad extra gezicht aan hun instelling en activiteiten te geven (zie ook project 6: cultuur en evenementen in de historische binnenstad en project 5: winkels en horeca in de historische binnenstad). Vooruitlopend op een verdere uitwerking van dit project ontstaat hiermee direct al een mogelijkheid om samen met onderwijs- en/of jeugdverenigingen creatieve laboratoria en ateliers in te richten, waar een begin gemaakt kan worden met deze verbinding tussen heden – verleden – toekomst. Tijdens de in het najaar van 2021 gehouden stadsdebatten is hierbij geopperd inhoud te geven aan de trend tot ‘feminisering’ van de samenleving door ‘het verhaal van Goes’ te vertellen door de ogen van ‘sterke vrouwen’ uit het ‘Goese

verleden' zoals Jacoba van Beieren en Isabella de Moerloose. Ook stadspatrones Maria Magdalena naar wie twee kerken zijn vernoemd biedt wellicht aanknopingspunten voor het Goese verhaal.

Meertaligheid

Uitgangspunt bij het in beeld brengen en promoten van de historie en identiteit van Goes is al het materiaal hiervoor direct minimaal tweetalig (Duits/Engels) op te stellen, zodat het ook digitaal een breed verspreidingsbereik heeft.

Gevelaanpak

Mooie gevels zijn van belang voor de uitstraling van de binnenstad. Het aanwijzen van gemeentelijke monumenten draagt bij aan behoud en mogelijk ook herstel van deze interessante panden. Daarom gaan we bekijken of we vastgoedeigenaren kunnen stimuleren hun panden op te knappen middels een subsidieregeling.



singelstraat



Project 3: Een groene historische binnenstad

Om verschillende redenen is het ‘vergroenen’ van de historische binnenstad een belangrijke opgave. De Covid-19 pandemie heeft nog meer duidelijk gemaakt hoe belangrijk de kwaliteit van de woon- en werkomgeving is in ons dagelijks leven. Met de inzet op meer woningen in en rond de binnenstad (project 4) wordt de buitenruimte ook belangrijker als gebruiksruimte voor de bewoner van het Goese centrum. Minder autoverkeer in de historische binnenstad (luchtkwaliteit, geluidsoverlast, veiligheid voor voetgangers en fietsers) (project 1), meer speelgelegenheid voor kinderen en meer verblijfsruimte zijn gewenst.

Groen in de openbare ruimte draagt niet alleen actief bij aan het welbevinden van de bewoners, de bezoekers en de werkers in de stad. Het heeft tevens een belangrijke functie in het afremmen van een aantal klimaatveranderingseffecten. Zo draagt de aanwezigheid van groen bij aan het verminderen van ‘hittestress’ (opwarming van het stedelijk gebied gedurende de zomerperiode) en speelt het een rol in het watermanagement van de stad (infiltratie van water gedurende heftige regenval ter ontlasting van het stedelijk afwateringssysteem). Ook kan stedelijk groen bijdragen aan het herstel en de instandhouding van biodiversiteit, belangrijk voor ons totale ecosysteem.

In algemene zin draagt een verhoogde kwaliteit van de buitenruimte bij aan het functioneren van culturele instellingen en de horeca, die hebben aangegeven dat in de toekomst ‘buiten het nieuwe binnen’ is. Meer dan voorheen zal ons publieke leven zich buiten afspelen: op terrassen, tijdens buitenevenementen (theater, markten en optredens) en in parken.

Samen vergroenen buitenruimte

Met uitzondering van een deel van de vesten is de historische binnenstad van Goes grotendeels ‘versteend’ gebied. Het compacte karakter van de binnenstad maakt dat weinig ruimte voorhanden is om nieuwe groengebieden in te richten.

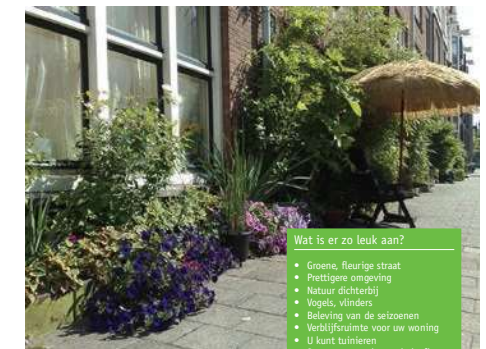
Vergroening van de historische binnenstad vraagt dus om een creatieve aanpak, waarbij alle mogelijke (kleine) maatregelen samen voor een groenimpuls moeten zorgen. Samen met de bewoners en ondernemers van de binnenstad wil de gemeente de 'vergroening' van de historische binnenstad concreet maken. Uitgangspunt hierbij is het 'stapelen' van mogelijkheden:

- Vergroenen van (platte) daken in de stad;
- Stimuleren van geveltuintjes;
- Stimuleren van groene stads- en daktuinen ('tegelwippen');
- Laten begroeien van blinde muren;
- Groene aanpassingen bij de herinrichting van straten en pleinen;
- Groene speelvoorzieningen voor kinderen

Particulier initiatief is onontbeerlijk voor het succesvol vergroenen van de historische binnenstad. De gemeente realiseert zich echter dat de benodigde kennis en vaardigheden hoe met 'groen' om te gaan - en welke soorten het meest bijdragen aan de achterliggende doelstellingen van vergroening - logischerwijs niet van iedere stadsbewoner verwacht kan worden. Daarnaast kan de grote functiemenging in de binnenstad belemmeringen opwerpen die op voorhand niet bij iedereen bekend verondersteld worden. Denk bijvoorbeeld aan eisen in verband met (brand)veiligheid en calamiteiten, aanwezigheid van kabels en leidingen, et cetera. Vanaf 2022 wordt onderzocht hoe kennis, inzichten en 'handjes' voor de gewenste vergroening op een zo effectieve en leuk mogelijke manier in een particuliere aanpak bij elkaar gebracht kunnen worden. De gemeente neemt hierbij het voortouw door enkele pilotinitiatieven te ondersteunen. Onderzocht wordt op welke manier de in Goes aanwezige 'groenopleidingen' hierbij een rol kunnen spelen. Tevens wordt bekeken in hoeverre bescheiden subsidies bewoners en ondernemers een extra stimulans kunnen geven om actief mee te werken aan de beoogde vergroeningsimpuls.



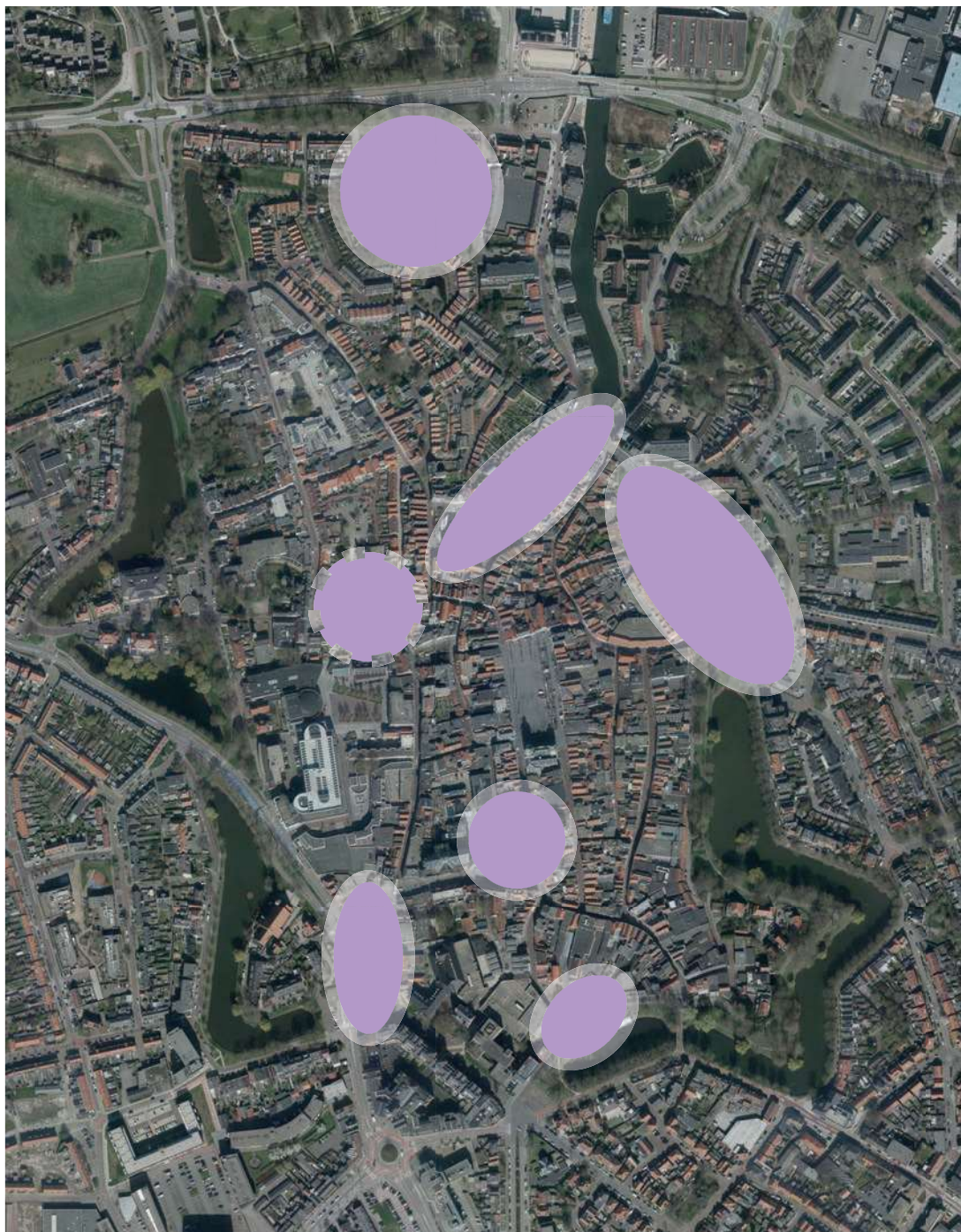
Fleur uw gevel op met een tuintje



Wat is er zo leuk aan?

- Groene, fleurige straat
- Prachtige omgeving
- Natuur dichterbij
- Vogels, vlinders
- Beleving van de seizoenen
- Verbijtsaamte voor uw woning
- U kunt tuinieren
- Samen met uw buren de leefbaarheid van uw straat vergroten

geveltuintjes



herinrichting pleinen

Verduurzaming

Naast vergroening van de buitenruimte willen wij ook samen met initiatiefnemers kijken naar de mogelijkheden en regelgeving voor aanpassingen in energiegebruik en energieopwekking in de binnenstad.

Herinrichting pleinen

Voor de herinrichting van de openbare ruimte zal gedurende de looptijd van de 'Kwaliteitsagenda' (tot 2030) in overleg met omwonenden en ondernemers aanpassings- en herinrichtingsplannen worden opgesteld. Achtereenvolgens zullen plannen gemaakt worden voor het Stadshavengebied, de Oostwal, de Koepoort, de Singelstraat, het Damplein, de Beestenmarkt en het Molenplein. Het vergroenen van deze ruimten is -naast het aanbrengen van andere verbeteringen zoals meer zitplekken, fietsparkeren en toiletvoorzieningen in de openbare ruimte- een belangrijk onderdeel van deze opgaven.

Project 4: Stimuleren wonen in en rond de historische binnenstad

Wonen in en nabij de historische binnenstad is voor een meer 'stedelijk' georiënteerde woonconsument aantrekkelijk. De binnenstad biedt een breed palet aan culturele en commerciële functies. Steeds meer mensen ontdekken de aantrekkelijkheid hiervan en zijn bereid een aantal bijbehorende beperkingen (autobereikbaarheid, geluid tijdens evenementen, beperkte buitenruimte) te accepteren. Het zijn de afgelopen jaren met name ook senioren die – op zoek naar een wat kleinere woonruimte – hun oog op de binnenstad van Goes hebben laten vallen. De binnenstad biedt veel gelegenheid voor sociale ontmoetingen, en senioren hebben vaak wat meer tijd beschikbaar om hier inhoud aan te geven. Wonen is voor de kwaliteit van een 'levende' historische binnenstad van groot belang. Het zorgt voor actief gebruik en onderhoud van monumenten en van boven winkels gelegen lege ruimtes. Het draagt – ook buiten winkeltijden - zorg voor een levendig straatbeeld, sociale

controle en draagt bij aan de aanwezigheid van dagelijkse voorzieningen. Binnenstadsbewoners bezoeken makkelijker en vaker culturele activiteiten en evenementen. Om de binnenstad ook langere termijn aantrekkelijk te houden is een diverse huishoudenssamenstelling en een mix van leeftijds- en inkomensgroepen belangrijk.

Wonen in de historische binnenstad

Goes wil de groeiende vraag naar wonen in en nabij de historische binnenstad zoveel mogelijk honoreren. Het blijven stimuleren van het gebruik en realisatie van woningen boven winkels is hierbij een eerste stap. Waar de ruimtelijke situatie dit toestaat kunnen daarnaast in sommige aanloopstraten gelegen vrijkomende winkelpanden worden omgezet naar woningen (zie ook project 5: winkels en horeca in de historische binnenstad).





Vanuit het functioneren van de historische binnenstad

worden een aantal uitgangspunten gehanteerd:

- Bij wonen boven winkels wordt gebruik van een bovenwoning door één (meerpersoons) huishouden gestimuleerd;
- Indien in de historische binnenstad bovenwoningen worden opgesplitst in kamers of appartementen, moet in de vergunningaanvraag zijn voorzien van voldoende capaciteit aan bergingen en fietsparkeren;
- Nieuwe appartementencomplexen in/nabij de historische binnenstad dienen te beschikken over eigen parkeerfaciliteiten die niet ten koste gaan van (openbare) buitenruimte. Zie ook project 1 (1.4 bewonersparkeren). Voor bewoners in de binnenstad kunnen deelauto's een oplossing zijn.

Het combineren van wonen met andere functies vraagt in de binnenstad om zorgvuldige afstemming. Het evenwicht tussen leefbaarheid en levendigheid (evenementen) dient permanent te worden gemonitord. In dit licht wordt in de toekomst onderzocht of - om de leefbaarheid van binnenstad te bewaken - specifiek beleid ten aanzien van hostels, bed & breakfasts en Airbnb nodig en mogelijk is.

Voor de leefbaarheid is het ook van belang dat criminele activiteiten als bijvoorbeeld drugshandel en hennepcultuur of mensenhandel worden voorkomen. Maar ook wanneer branches oververtegenwoordigd lijken te zijn of wanneer een partij veel vastgoed opkoopt kan sprake zijn van georganiseerde/ ondermijnende criminaliteit. Signalen moeten worden opgepakt en de juiste instrumenten moeten hiervoor worden ingezet. Dit pakt de gemeente in samenwerking met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) op. Voor de aanpak van criminele activiteiten kan mogelijk ook het in project 5 genoemde aankoopfonds worden ingezet.

Wonen in de centrumschil

Door de compacte omvang van de historische binnenstad is het toevoegen van extra woningen echter een complexe zaak. Goes heeft wel diverse mogelijkheden om extra wonen in de omliggende centrumschil mogelijk te maken. De voordelen van wonen in de directe nabijheid van de historische binnenstad kunnen hier gecombineerd worden met groene buitenruimten, betere autobereikbaarheid, betere parkeergelegenheid en minder geluidsoverlast tijdens stedelijke evenementen. Bij het formuleren van een woonprogramma voor de centrumschil wordt uitgegaan van een complete 'stedelijke mix' waaronder ook gezinswoningen en woningen voor jongeren. Het laten groeien van het aantal woningen in de schil rond het historische stadscentrum past goed in de geconstateerde noodzaak de begrenzing van het centrum van Goes opnieuw te bestuderen. De wens tot meer wonen kan hier integraal onderdeel van uitmaken. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de op dit moment in voorbereiding zijnde 'Omgevingsvisie Goes'.

Project 5: Winkels en horeca in de historische binnenstad

'Buiten is het nieuwe binnen'

De Kwaliteitsagenda wil aan de wens van (culturele) ondernemers om vaker de openbare ruimte te mogen gebruiken tegemoetkomen, zolang het gebruik ten dienste staat van het creëren van ontmoetingen tussen mensen en niet conflicteert met andere belangen. Daarbij zullen vanzelfsprekend esthetische en/of gebruikseisen gesteld worden om de beoogde kwaliteit van de historische binnenstad te bewaken en gevaarlijke situaties voor te zijn of te beheersen. In dit kader gaat gewerkt worden aan:

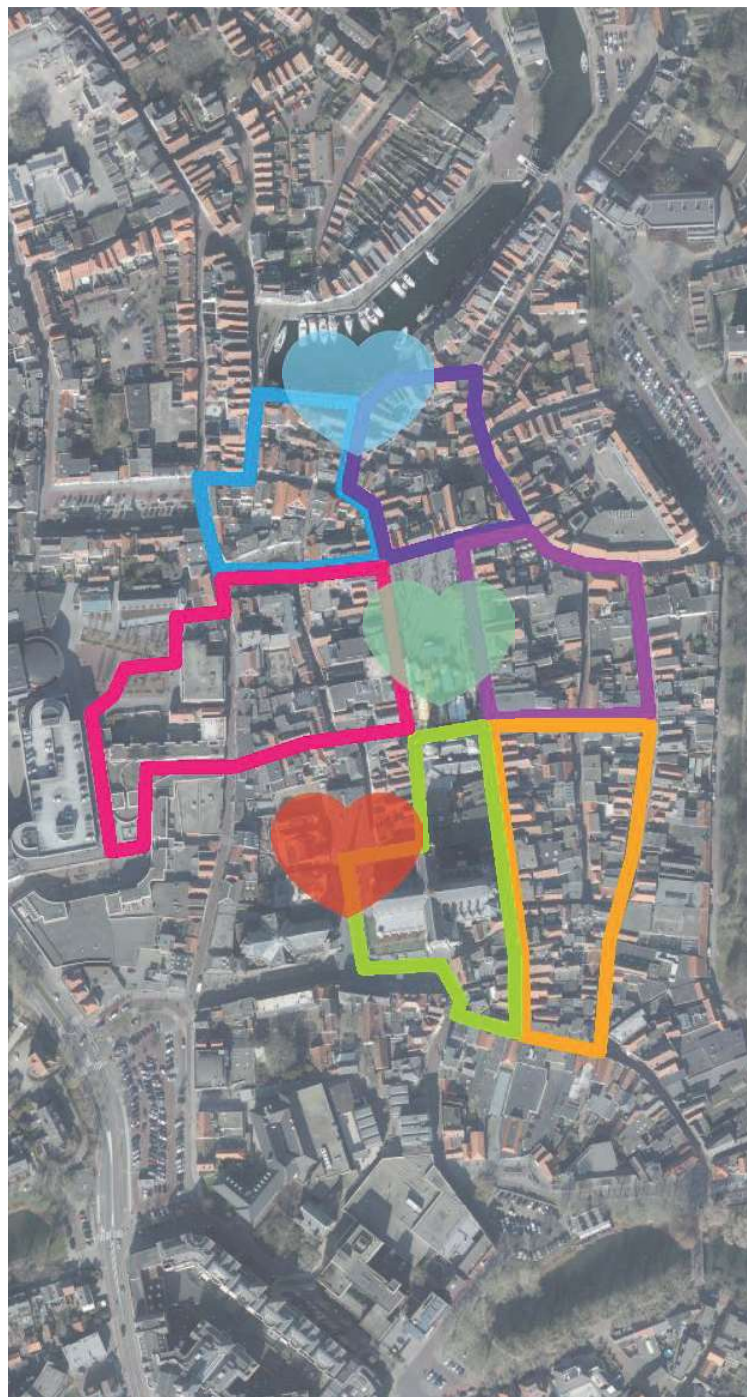
- Het permanent mogelijk maken van (vergrote) terrassen bij horecabedrijven. Uitgangspunt is hierbij niet het vergroten van de terrascapaciteit, maar het vergroten van de esthetische en gebruikskwaliteit. Gelet op de breed gedragen noodzaak om onze samenleving in alle opzichten te verduurzamen vertrouwt de gemeente op het maatschappelijke verantwoordelijkheidsbesef van horecaondernemers bij het gebruik van terrasverwarming gebruik te maken van de meest milieuvriendelijke toepassingen;

- Aanpassingen/herinrichtingen van het stadshavengebied, de Beestenmarkt, het Damplein, de Koepoort, het Molenplein, de Oostwal en de Singelstraat. De aanpassingen moeten leiden tot vergroening van deze ruimten, meer zitplaatsen en uitnodigen tot spontane ontmoetingen en kleine evenementen/optredens. In overleg met de culturele instellingen en de evenementensector wordt gekeken in hoeverre aanpassingen het gebruiksgemak van deze openbare ruimten voor deze partijen kan ondersteunen. Hierbij worden bewoners ook betrokken om overlastklachten op voorhand tegen te gaan. In project 3 (vergroenen) wordt dit verder opgepakt.

Kleiner kernwinkelgebied

De verwachting is dat Goes zich moet voorbereiden op een structurele afname van het aantal m² detailhandelsruimte in de historische binnenstad. Landelijke onderzoeken voorspellen dat 10-20% van de winkelpanden zal verdwijnen. Om de historische binnenstad ook aantrekkelijk te houden als winkelstad is het belangrijk een deel van de overblijvende winkels te concentreren in een aaneengesloten gebied. Voor zo'n aaneengesloten





de zes gekoppelde winkel/wandelrondjes

winkelgebied heeft de gemeente primair het 'circuit' Lange Vorstraat – Lange Kerkstraat in gedachten. Dit gebied sluit aan op de langste traditie als winkelgebied en de straten hebben een divers aanbod aan winkelpanden van verschillende omvang. De komende jaren zal het gemeentelijke beleid zich richten op het zoveel mogelijk in dit gebied te laten vestigen van (nieuwe) winkels. Het veranderen van de bestemming detailhandel naar bijvoorbeeld wonen zal hier worden ontmoedigd. Of een winkel zich wel of niet in het gebied vestigt is uiteraard een vrije keuze: ook andere panden in de binnenstad hebben en houden een detailhandelsbestemming. In het nieuwe bestemmingsplan worden de mogelijkheden voor de invulling van de begane grond in de straten buiten het kernwinkelgebied verruimd.

Detailhandelsvisie

De detailhandelsvisie uit 2017 zal in 2022 worden geactualiseerd. Dit zal worden gebruikt voor het bepalen van de definitieve contouren van het verkleinde winkelgebied en de keuze van instrumenten om deze verkleining tot stand te brengen. Om de concentratie in een kleiner winkelgebied te stimuleren is het belangrijk ook de komende jaren – waarin de grootste tijdelijke leegstand wordt verwacht – de hoofdwinkelstraten aantrekkelijk te houden voor het winkelend publiek. Om deze reden werkt de gemeente aan een 'pop-up' programma, dat tijdelijk gebruik van leegstaande winkels door andere gebruikers stimuleert. Gedacht kan worden aan culturele instellingen, praktijk leerplaatsen onderwijs of startende ondernemers. Deze invulling van deze tijdelijke pop-upwinkels is ook genoemd bij project 2 en project 6.

Stimuleren nieuw ondernemerschap

Een deel van het ondernemersbestand in de binnenstad 'ver-grijst'. Veelal betreft dit ondernemers in de detailhandel. Ook vóór Corona was het voor verschillende ondernemers al lastig om te voorzien in geschikte bedrijfsopvolging. Voor een aan-



mogelijk kernwinkelgebied

Een aantrekkelijk winkelgebied:

- Focus op aaneengesloten winkelfront in circuit Lange Vorststraat - Lange Kerkstraat. Zonodig assisteert de gemeente bij een gewenste herverkaveling;
- Programma gericht op pop-up winkels en starters concentreren in dit gebied;
- Veranderende karakter van aanloopstraten waar mogelijk en gewenst ondersteunen met bestemmingsaanpassing en kleine ruimtelijke aanpassingen.

Uitgangspunten voor een Pop-up programma:

- Winkelpand-eigenaren brengen leegstaande panden in;
- De gemeente draagt gedurende een beperkte contractperiode zorg voor het dagelijkse beheer en een aantrekkelijke gevelpresentatie;
- Culturele instellingen, maatschappelijke organisaties en (wellicht) startende ondernemers kunnen onder 'zachte condities' invulling geven aan de panden;
- Toewijzing en begeleiding vindt plaats door de gemeente in overleg met vertegenwoordigers van Goes marketing, detailhandel, cultuursector en de horeca.



- kernwinkelgebied
- aanloopstraat
- afbouw detailhandelsfunctie

detailhandelsvisie 2017

Taskforce jong ondernemerschap

- Samenstellen van een taskforce ‘jong ondernemerschap’ bestaande uit 3 – 5 ervaren lokale/regionale ondernemers;
- In samenwerking met onderwijsinstellingen actief werven potentiële startende jonge ondernemers, bij voorkeur uit de Bevelanden;
- Opstellen van ondernemingsplannen onder begeleiding van de ‘taskforce jong ondernemerschap’. Deze stimuleert vernieuwing en innovatie, multiculturaliteit, let op het voorkomen van valkuilen bij nieuw ondernemerschap en stuurt op het tegengaan van verdringing van bestaande ondernemingen;
- Financiering van initiatieven door adoptie/mentorship van gevestigde Bevelandse ondernemers en/of een stimulerings-/regionaal crowdfundingfonds;
- Jaarlijkse publieksevaluatie met het uitroepen van een ‘starter van het jaar’ gedurende een evenement, bijvoorbeeld in de Mythe of in de Grote Kerk.

trekkelijke historische binnenstad is een qua leeftijd, sector en branche gevarieerd ondernemersbestand echter van groot belang.

Als onderdeel van de Kwaliteitsagenda wil de gemeente in contact treden met vastgoedeigenaren en een aantal in Goes (of de Bevelanden) gevestigde ondernemers die in samenwerking met onderwijsinstellingen een extra impuls willen geven aan jong en wellicht ook multicultureel ondernemerschap in de historische binnenstad. Ook andere organisaties (bijvoorbeeld Impuls, InRetail, Jong Ondernemen, CCHO, bierbrouwerijen) worden hierbij betrokken. Onder begeleiding van ervaren ondernemers kunnen potentiële jonge ondernemers kennis maken met het plezier en de bevrediging dat ondernemerschap kan geven. Overwogen kan worden één of meer van de tijdelijk leegstaande winkelpanden in de historische binnenstad voor dit doel in te zetten.

Toerisme

Toerisme wordt steeds belangrijker als aanjager voor de binnenstad. Op provinciaal niveau en met de Z4 wordt de versterking van het stedelijke toerisme in Zeeland verder uitgewerkt. De vertaalslag daarvan naar de Goese binnenstad zal ook moeten plaatsvinden. Binnen dit beleid zal ook gekeken worden of er specifiek beleid moet worden opgesteld voor particuliere verhuur (zie 4- wonen in de binnenstad).

Fonds strategische aankopen

Om ontwikkelingen te kunnen forceren of juist te voorkomen kan het effectief zijn om panden tijdelijk aan te kopen. Dit kan mogelijke transformaties vergemakkelijken, de gewenste invulling van een pand stimuleren of juiste ongewenste (criminele) activiteiten tegengaan (zie ook project 4). Onderzocht wordt hoe aansluitend aan het grondbeleid een aankoopfonds voor de binnenstad kan worden ingericht.

Project 6: Cultuur en evenementen in de historische binnenstad

De noodzaak voor de toekomst van de historische binnenstad om te beschikken over een actieve culturele sector, met een breed en kwalitatief hoogwaardig aanbod, heeft geen nader betoog. In voorgaande hoofdstukken is de betekenis van cultuur als aanjager van activiteiten, het aantrekken van nieuwe bewoners en ondernemingen, het verbinden van mensen en denkbeelden en het ondersteunen van kwalitatief hoogwaardig onderwijs onderstreept. In aanmerking nemende dat Goes de centrale stad voor de gehele Bevelanden is, beschikt ze over een beperkt aantal culturele instellingen om te voorzien in de behoefte aan cultuur. Hoewel dit beperkte aantal gezien zou kunnen worden als een kwantitatief gemis, biedt het een aantal kwalitatieve en organisatorische voordelen: de culturele voorzieningen zijn niet in een onderlinge concurrentieslag verwickeld, maar werken op open wijze samen om aan de vraag naar cultuur te voorzien. Het beperkte aantal instellingen maakt goede afstemming tussen programma's en activiteiten minder complex en geeft de gemeente het voordeel dat beleidsaandacht en beschikbaar budget minder versnipperd raakt. De 'cultuurverdubelaar'

Bij de uitvoering van de Kwaliteitsagenda wordt verder ingezet op het verder versterken van de sector en het vergroten van de zichtbaarheid van haar activiteiten en wordt onderzocht hoe de activiteiten in de openbare ruimte gemakkelijker kunnen plaatsvinden. Hierbij wordt gedacht aan de inzet van een zogenaamde cultuurverdubelaar. De 'cultuurverdubelaar' is bedoeld als een follie (gebouwtje, kiosk, installatie) dat ergens in de stad geplaatst wordt en van waaruit een culturele instelling op innovatieve wijze laat zien waar ze voor staat en/of welke activiteiten geprogrammeerd zijn. Bij voorkeur is de follie op zichzelf al een verrijking van de beleving van de openbare ruimte, en een logische plek om interactie met bewoners en bezoekers van de stad aan te gaan. Alle culturele instellingen

van Goes worden uitgedaagd met een aansprekend voorstel te komen waar 'hun' cultuurverdubelaar een plek kan krijgen. In 2022 zullen – in overleg met de betreffende instellingen – de randvoorwaarden voor de cultuurverdubelaars worden opgesteld. Vooruitlopend op realisatie van een cultuurverdubelaar krijgen de Goese culturele instellingen in 2022 de mogelijkheid om door middel van een 'pop-up store' in de historische binnenstad al een extra gezicht aan hun instelling en activiteiten te geven. Dit idee is ook genoemd in project 2 en 5.



de bevelanden



cultuurverdubbelaar

Vier seizoenen programmering

In Goes is altijd wat te doen. Het streven is dat het hele jaar door iets te beleven is in de stad. Daarom wil de gemeente de samenwerking tussen alle culturele instellingen en evenementorganisaties stimuleren om gezamenlijk tot een 'vierseizoenen' programmering te komen, die via alle ter beschikking staande kanalen collectief gecommuniceerd wordt. Het op één plaats kunnen vinden van alle informatie over Goes en haar activiteiten en evenementen verdient extra aandacht. Het kunnen beschikken over een complete evenementenkalender (digitaal maar ook analoog zichtbaar in de openbare ruimte) is een belangrijk hulpmiddel om beter voor het voetlicht te brengen wat



georganiseerde en spontane activiteiten

de stad haar bewoners en bezoekers te bieden heeft. Kunst- en cultuur wandelroutes en toegankelijke professionele (toeristische) promotie kan helpen Goes beter op de kaart te zetten voor specifieke toeristische doelgroepen. Goes richt zich hierbij in de eerste plaats op de rust- en cultuur zoekende (culinaire) toerist uit Nederland, Duitsland en België. Het aanpassen van de bewegwijzering wordt uitgevoerd in project 1.

Aangepaste Cultuur- en evenementenlocaties

Bij de aanpassingen/herinrichting van openbare ruimten zal gedurende de looptijd van de 'Kwaliteitsagenda' in overleg met

culturele instellingen en evenementenorganisaties worden bekeken hoe aanpassingen aan onder andere de Beestenmarkt, het Damplein, de Koepoort, het Molenplein, de Oostwal en de Singelstraat bij kunnen dragen aan het 'op straat brengen' van het culturele aanbod (zie project 3).

Kunst en cultuur in de centrumschil

Naast de bestaande pleinen in de binnenstad is er ook de behoefte aan ruimte voor de wat grootschaligere buitenevenementen. Dit wordt in het kader van het opstellen van de omgevingsvisie en visie Spoorzone Zuid verder bekeken. Hierbij





nieuwe doorgang Eusebius Arnhem

wordt ook bekeken of in de centrumschil ruimte te vinden is voor ateliers en broedplaatsen voor (startende) kunstenaars.

Invulling Grote Kerk

Wie in het gebied van de Maria Magdalenakerken loopt vindt de deuren van de Grote of Maria Magdalenakerk vaak gesloten. Alleen als er een eredienst of een evenement plaatsvindt is het mogelijk het imposante gebouw, dat zo karakteristiek is voor Goes, van binnen te bezichtigen. Dit is niet altijd zo geweest. In vroeger tijden stonden de tegenover elkaar liggende deuren aan de Singelstraat en Korte Kerkstraat vaak open. Een doorsteek door de kerk voor een kort kerkbezoek was onderdeel van een logische route van en naar de markt, waar door zowel marktkooplui als bezoekers gebruik van werd gemaakt. De Grote- of Maria Magdalenakerk functioneerde hiermee als een overdekte 'informele' ontmoetingsplaats in het hart van het centrum van de stad Goes. Door haar monumentale omvang en ouderdom is de Grote of Maria Magdalenakerk voor haar eigenaar een complex te beheren en te exploiteren monument. In het kader van het opstellen van deze Kwaliteitsagenda is gesproken over de mogelijkheid de kerk weer als 'wandelkerk' actief onderdeel van de historische binnenstad te maken. Dit gebruik zou aan moeten sluiten op de doelstellingen van de monumentale historische binnenstad.

Besproken zijn bijvoorbeeld een permanente marktopstelling van Bevelandse streekproducten (symbool staat voor de stad als historische marktplaats voor de Bevelanden) en/of een vergaande samenwerking met het Museum de Bevelanden. Aanvullende activiteiten (kennis- en voorlichtingscentrum over gezonde voeding, toeristisch informatiepunt, daghoreca, wisselende exposities, performances van Goese kunstenaars en/of culturele instellingen) kunnen bijdragen aan permanent en levendig gebruik. De opgesomde voorbeelden of delen ervan kunnen de kerk nieuwe betekenis geven. Door openstelling van de deuren kan de kerk opnieuw haar positie als 'wandelkerk' innemen, en daarmee een waardevolle bijdrage leveren aan zowel het functioneren als de identiteit van de monumentale historische binnenstad. Het zou de opmaat kunnen zijn voor een openbare 'huiskamer' in de historische binnenstad, waar bewoners, ondernemers en bezoekers elkaar spontaan kunnen ontmoeten. De gemeente en de eigenaar en exploitant van de Grote of Maria Magdalenakerk onderzoeken samen hoe inhoud kan worden gegeven aan het idee de kerk opnieuw een centrale positie in de Goese gemeenschap te laten innemen. Hierbij worden koppelingen en /of samenwerking met het Bevelands Museum en/of de Kunstuitleen betrokken.

5. Organisatie (projectorganisatie, communicatie)

Projectorganisatie

A. Stuurgroep (S)

Wethouder(s) + vertegenwoordiging management + vz projectgroep + Kwaliteitscoördinator

- Specifieke aandachtspunten: communicatie met belanghebbenden en bewoners, afstemming tussen het beleid voor de historische binnenstad en het toekomstig beleid voor de centrumschil (gericht op het vergroten van het centrum van Goes), samenwerking tussen gemeente, culturele en particuliere (evenement) organisaties.

B. Uitvoerende projectgroep (PG)

Binnenstadsmanager (vz) + Kwaliteitscoördinator + 6 gemandateerde ambtelijke projectleiders + projectondersteuner + communicatie + financiën

- Specifieke aandachtspunten: voortgang, onderlinge afstemming projecten, communicatie met belanghebbenden en bewoners

C. Strategische adviesgroep (SAG)

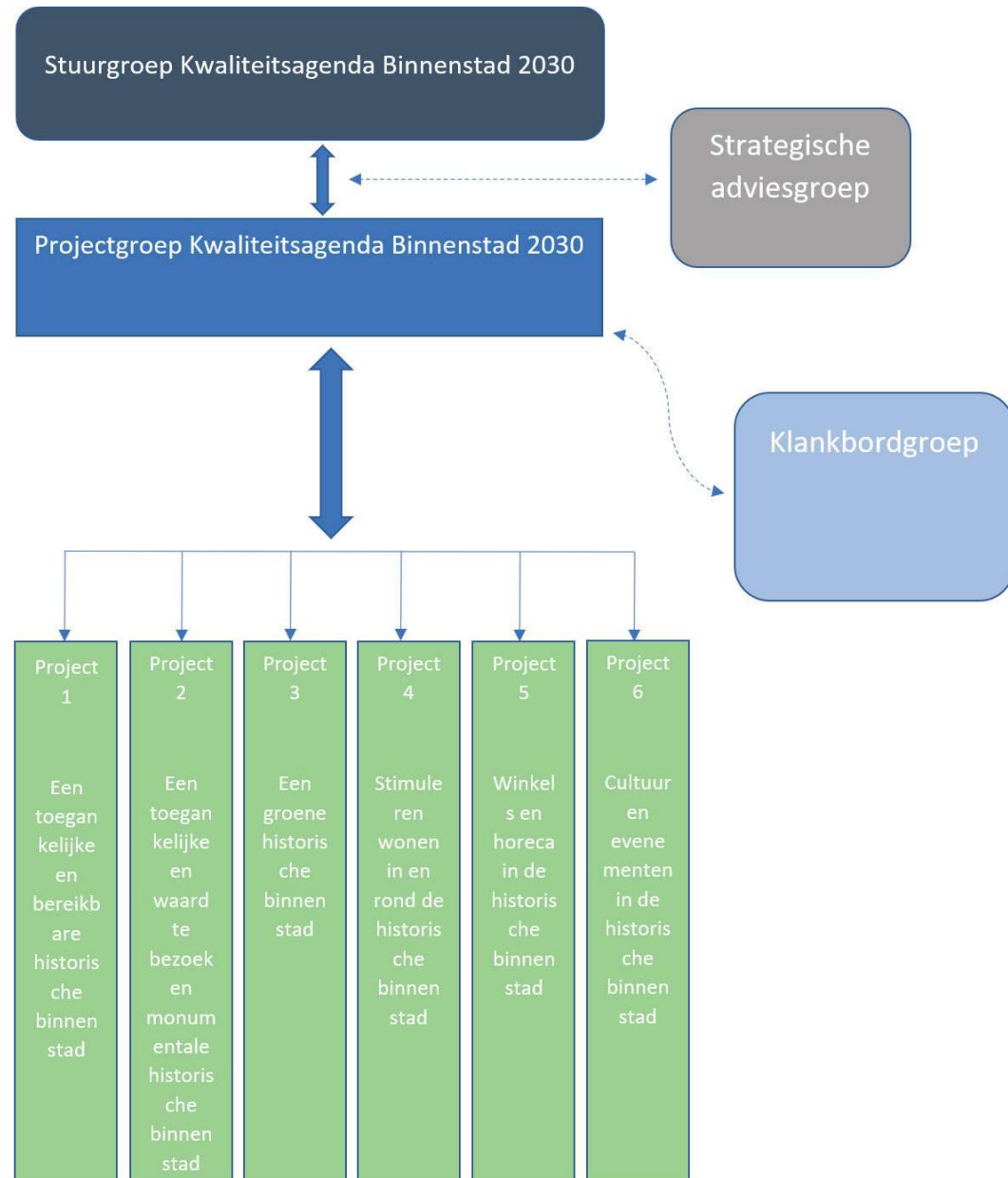
Op persoonlijke titel zittinghebbende sleutelfiguren, mogelijk in tijd wisselende samenstelling

- Specifieke aandachtspunten: uitwerking projecten, samenwerking tussen gemeente, culturele en particuliere organisaties.

D. Klankbordgroep (Kbg)

(Jonge) vertegenwoordigers diverse sectoren/belangenorganisaties binnenstad, incl. vertegenwoordiger bewoners

- Specifieke aandachtspunten: communicatie met belanghebbenden en bewoners, samenwerking tussen gemeente, culturele en particuliere organisaties.



Communicatie

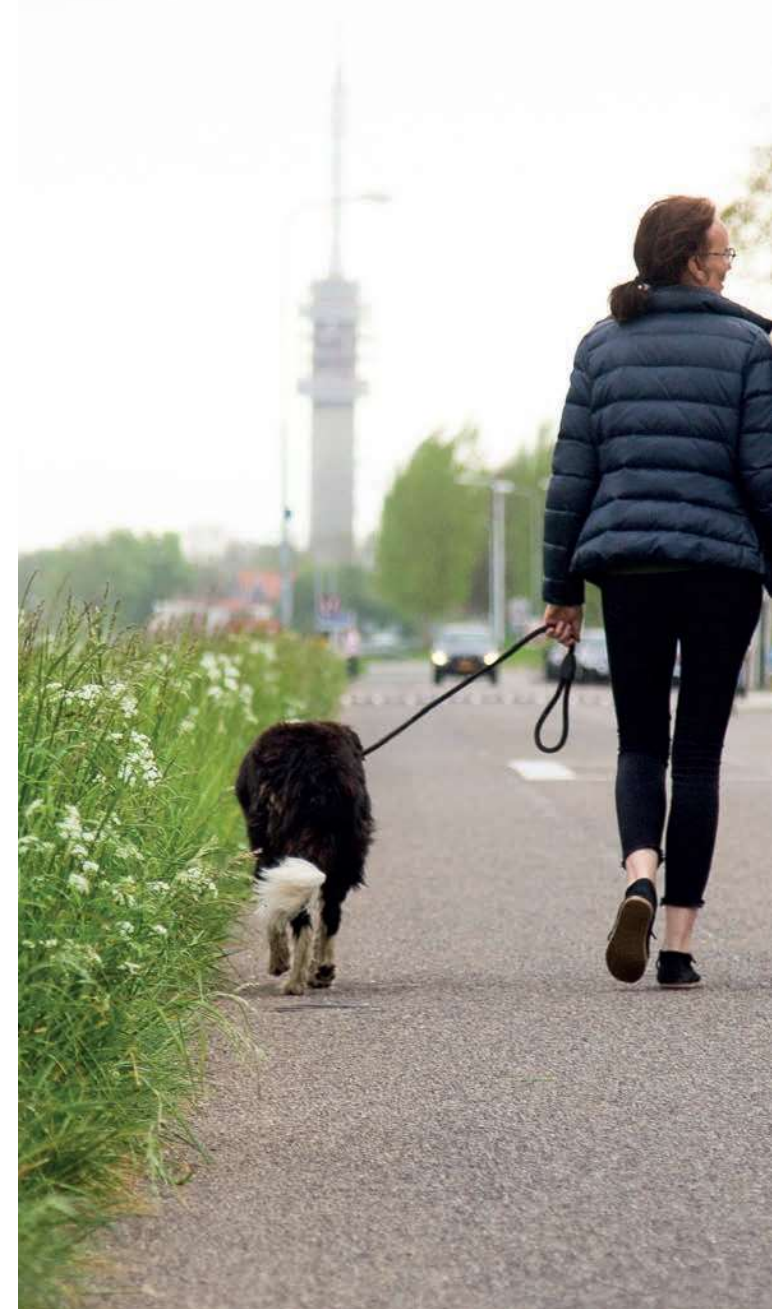
Deze Kwaliteitsagenda is opgesteld met inbreng van een brede groep bij de binnenstad betrokken belanghebbenden. Naast interviews met een groep geselecteerde betrokkenen is voor alle geïnteresseerden een drietal stadsdebatten georganiseerd. Daarnaast is inbreng via het participatieplatform 'Goespraat-mee.nl' georganiseerd.

Ter ondersteuning van dit document is een geïllustreerde PowerPointpresentatie beschikbaar die de totstandkoming en achtergrond van de gemaakte beleidskeuzen nader toelicht. Een informatieve film (<https://youtu.be/L8Fn0-zL7So>) vat het initiatief 'Kwaliteitsagenda' voor een breed publiek samen. Van deze film zijn ook zogenaamde bites (korte uitgelichte fragmenten) gemaakt. Deze zullen op social media en in bijeenkomsten worden ingezet om aandacht op een specifiek onderwerp te richten.

Ook voor de nadere uitwerking en uitvoering van de Kwaliteitsagenda is het belangrijk dat alle geïnteresseerde betrokkenen geïnformeerd zijn, en geïnspireerd worden tijdens de uitvoering met ideeën te blijven komen. Hiervoor is een website ingericht www.goes.nl/toekomst-binnenstad. Hierop zal ook de komende jaren alle informatie over (de uitvoering van) de kwaliteitsagenda terug te vinden zijn.

Middels het gebruik van de naam Goes.De Stad en een logo laten we zien dat projecten onderdeel zijn van de uitvoering van de Kwaliteitsagenda Binnenstad 2030.

De ondertitel van logo kan worden aangepast aan het onderwerp dat aan bod komt. Denk aan 'samen werken aan de toekomst', 'werken aan meer groen' of 'werken aan toegankelijkheid'. Deze ondertitels zullen vooral in de projecten terugkomen.



6. Financiën en planning

project		tijd	(Indicatieve) kostenraming totaal (in €)
	Algemene projectkosten	2022-2030	€ 900.000
Project 1	Een toegankelijke en bereikbare historische binnenstad	2021-2030	€ 3.330.000
Project 2	Een toegankelijke en waard te bezoeken monumentale historische binnenstad	2022-2030	€ 830.000
Project 3	Een groene historische binnenstad	2022-2030	€ 8.470.000
Project 4	Stimuleren wonen in en om de historische binnenstad	2022-2030	€ 630.000
Project 5	Winkels en horeca in de historische binnenstad	2022-2030	€ 580.000
Project 6	Cultuur en evenementen in de historische binnenstad	2021-2030	€ 725.000
			TOTAAL € 15.500.000

7. Tot slot

Deze Kwaliteitsagenda is een visie om de (historische) binnenstad gereed te maken voor de toekomst. In het projectprogramma worden zes projecten uitgewerkt om dit tot realiteit maken.

De stad is nooit klaar. Ze is onderdeel van een nimmer eindigende reis in de tijd. Maar met deze Kwaliteitsagenda hoopt het gemeentebestuur samen met alle bij de stad betrokkenen een consensus te bereiken over welke route tot 2030 gevolgd gaat worden.



slot oostende



Geraadpleegde literatuur en onderzoeken

Bij het opstellen van deze conceptkwaliteitsagenda is gebruikt gemaakt van materiaal uit verschillende disciplines waaronder onderstaande bronnen:

Gemeentelijke bronnen

- Detailhandelsvisie Goes 2017
- Beleidsplan Parkeren 2009-2020
- Actualisatie Parkeren Goes 2018-2025
- Fietsbeleidsplan 'Goes fietst verder'
- Gemeentelijke VerkeersVervoersPlan 2005,2008,2013
- Structuurvisie #Goes2040
- Woonvisie Goes 2013-2020
- Kansen Benutten, werken aan de economie van Goes (2014)
- Groenstructuurplan 2014-2024
- Horecavisie (2015)
- Groenbeheerplan 2019-2023
- Visie maatschappelijke Voorzieningen "Goes voor elkaar"
- Nota Gemeentelijke Vastgoedbeleid
- Beleidsplan IBORG
- Monumenten in de openbare ruimte
- Beleidsplan geluid
- Evenementenbeleid
- Strategische Agenda De Bevelanden 2017
- Economische Agenda De Bevelanden 2017
- Toeristische Agenda De Bevelanden 2017
- Regionale woonvisie De Bevelanden
- Klimaatprogramma 2019-2022
- Inrichtings- en beheervisie Stadspark 'De Veste'- Goes
- Masterplan aanlichten
- Cultuurvisie
- Actieplan binnenstad
- Contourenschets Centrum-Zuid
- Provinciaal Omgevingsplan

- Bestemmingsplannen
- Toegankelijkheid
- Plan van aanpak Keurmerk Veilig Uitgaan Goes Centrum
- Beleidsnota cultureel erfgoed (2013)
- Veiligheidsmonitor gemeente Goes, 2019
- Integraal Veiligheidsbeleid Goes Veilig 2019-2022

Overige bronnen

- Kadasteronderzoek binnensteden, kadaster, 2018
- Prestatieonderzoek winkelgebieden, Ik Onderneem, 2019
- Actieplan Goes Marketing 2018-2022
- Bouwsteen voor de Zeeuwse Omgevingsvisie 2021, onderwerp bereikbaarheid, versie 31-7-2019
- De Nieuwe binnenstad, Platform 31, 2018
- Zeeuwse erfgoedlijnen, Erfgoed Zeeland ism samenwerkingverband Zeeuwse Anker, 2019
- Retail postcorona, impactanalyse, Retailagenda, 2021.
- De Zeeuwse economie door de coronacrisis, HZ Kenniscentrum Kusttoerisme, 2020
- Corona Impact Analyse, Locatus 2020
- Naar vitale (winkel)centra: toekomstperspectief in crisistijd, Stec groep, 2020

